

IZVJEŠĆE

O ŽENAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

prosinac 2024.

**HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
SLUŽBA ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Zagreb, Rockefellerova 7**

IZVJEŠĆE

O ŽENAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

Autor:

doc. dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med.
specijalist javnog zdravstva, znanstveni suradnik

Suradnici:

Martina Ivanić, dipl. med. sestra
Mario Mijić
Natalie-Tanja Petreski
Manuela Radošević
Sandra Šafarić Tićak, inf.
dr. sc. Ana Vuljanić, prof., univ. mag. admin. sanit.

Zagreb, prosinac 2024. godine

SADRŽAJ:

UVOD	4
1. REPUBLIKA HRVATSKA	5
1.1. Opći sociodemografski podaci	5
1.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	7
2. BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA	10
2.1. Opći sociodemografski podaci	10
2.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	11
3. BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA	15
3.1. Opći sociodemografski podaci	15
3.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	16
4. DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA	20
4.1. Opći sociodemografski podaci	20
4.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	21
5. GRAD ZAGREB	25
5.1. Opći sociodemografski podaci	25
5.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	25
6. ISTARSKA ŽUPANIJA	29
6.1. Opći sociodemografski podaci	29
6.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	31
7. KARLOVAČKA ŽUPANIJA	34
7.1. Opći sociodemografski podaci	34
7.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	35
8. KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA	39
8.1. Opći sociodemografski podaci	39
8.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	40
9. KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA	44
9.1. Opći sociodemografski podaci	44
9.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	46
10. LIČKO-SENJSKA ŽUPANIJA	49
10.1. Opći sociodemografski podaci	49
10.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	50
11. MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	53
11.1. Opći sociodemografski podaci	53
11.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	54
12. OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA	58
12.1. Opći sociodemografski podaci	58
12.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	60
13. POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA	63
13.1. Opći sociodemografski podaci	63
13.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	64
14. PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA	67
14.1. Opći sociodemografski podaci	67
14.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	69
15.1. Opći sociodemografski podaci	72
15.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	73
16. SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA	77
16.1. Opći sociodemografski podaci	77
16.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	80
17. ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA	83
17.1. Opći sociodemografski podaci	83
17.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	84
18. VARAŽDINSKA ŽUPANIJA	88
18.1. Opći sociodemografski podaci	88
18.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	89

19. VIROVITIČKO-PODRAVSKA ŽUPANIJA	93
19.1. Opći sociodemografski podaci	93
19.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	94
20. VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA	97
20.1. Opći sociodemografski podaci	97
20.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	98
21. ZADARSKA ŽUPANIJA	102
21.1. Opći sociodemografski podaci	102
21.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	104
22. ZAGREBAČKA ŽUPANIJA	107
22.1. Opći sociodemografski podaci	107
22.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala	109

Uvod

Prema procjenama Ujedinjenih naroda (UN) problem invalidnosti je mnogo rašireniji nego što se inače misli: od deset stanovnika svake zemlje bar je jedan u izvjesnoj mjeri osoba s invaliditetom. Raspolaganje odgovarajućim podacima o dizabilitetu – invaliditetu preduvjet je za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Uostalom, unapređenje razine zdravlja pučanstva ima za cilj i dodavanje života godinama, odnosno povećanje broja godina života bez bolesti i invaliditeta.

Republika Hrvatska je prepoznajući taj problem donijela Zakon o Registru osoba s invaliditetom (NN 64/01, NN 63/22), koji propisuje način prikupljanja, obrade i zaštite tajnosti podataka o osobama s invaliditetom. Registar se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a počeo je s radom 2002. godine. **Prema navedenom Zakonu osoba s invaliditetom je osoba koja ima dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima.**

Izvori podataka

Podaci se u Registar osoba s invaliditetom prikupljaju iz službenih evidencija:

1. zavoda nadležnog za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
2. zavoda nadležnog za obvezno zdravstveno osiguranje
3. zavoda nadležnog za mirovinsko osiguranje
4. zavoda nadležnog za zapošljavanje
5. ministarstva nadležnog za upravu
6. ministarstva nadležnog za obrazovanje
7. ministarstva nadležnog za hrvatske branitelje
8. upravnog tijela županije nadležnog za poslove obrazovanja odnosno upravnih tijela Grada Zagreba nadležnih za obavljanje poslova vezanih uz ostvarivanje prava djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom
9. zdravstvenih ustanova na primarnoj, sekundarnoj i tercijarnoj razini zdravstvene zaštite
10. drugih korisnika osobnog identifikacijskog broja (OIB), u smislu zakona kojim se propisuje OIB, koji vode evidencije o podacima iz članka 5. stavka 2. Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22).

Ovogodišnje izvješće o ženama s invaliditetom sadrži prikaze općih sociodemografskih parametara te podatke o vrstama oštećenja, oštećenjima funkcionalnih sposobnosti i vrstama pomagala koje koriste žene s invaliditetom za Republiku Hrvatsku te za svaku županiju zasebno. Sve obrade iz ovog izvještaja provedene su s obzirom na stanje dana 19.11.2024. godine i u potpunosti su prilagođene novom načinu vještačenja, te nema mogućnosti za analizu podataka koji su se nekad prikupljali po starom načinu utvrđivanja invaliditeta. Iz navedenog razloga se ne može primjerice provesti obrada prema završenom stupnju obrazovanja i životnim uvjetima (Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom to nema kao obavezno polje prilikom vještačenja). Obrada podataka o vrstama pomagala koje koriste žene s invaliditetom provedena je sukladno dostavljenim podacima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Važno je ovdje istaknuti i metodologiju izračuna prevalencija. Za izračun prevalencije invaliditeta u Republici Hrvatskoj i po županijama korišteni su parametri Registra osoba s invaliditetom te službene procjene broja stanovnika Državnog zavoda za statistiku za 2023. godinu.

1. Republika Hrvatska

1.1. Opći sociodemografski podaci

U Hrvatskoj, stanje na dan 19.11.2024., živi 295.295 žena s invaliditetom (44,6% od ukupnog broja osoba s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine oko 14,9% ukupnog stanovništva ženskog spola RH (tablica 2) - *vidi napomenu o načinu izračuna prevalencije ispod tablice 2*. Najveći broj žena s invaliditetom, njih 152.836 (52%), je u dobnoj skupini 65+, dok su 110.503 (37%) žene u radno-aktivnoj dobi, 20-64 godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan i u dječjoj dobi, 0-19 godina, i to u udjelu od 11%. Najveći broj žena s invaliditetom ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko-dalmatinskoj županiji. U tim dvjema županijama živi 31,6% od ukupnog broja žena s invaliditetom (tablica 1). Međutim, ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu županije dolazimo do podatka da je najveći udio u Šibensko-kninskoj županiji, s time da je najviša prevalencija u dječjoj dobi u Sisačko-moslavačkoj županiji, u radno-aktivnoj dobi u Požeško-slavonskoj županiji, a u dobi iznad 65 godina u Šibensko-kninskoj županiji (tablica 2).

Tablica 1. Prikaz broja žena s invaliditetom prema županijama prebivališta i dobnim skupinama

ŽUPANIJA PREBIVALIŠTA	Dobne skupine			Ukupno
	0-19	20-64	65+	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	709	3.458	4.676	8.843
BRODSKO-POSAVSKA	858	3.463	4.294	8.615
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	732	2.377	3.027	6.136
GRAD ZAGREB	7.520	20.912	30.217	58.649
ISTARSKA	950	4.218	5.272	10.440
KARLOVAČKA	1.008	2.992	4.557	8.557
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	984	3.589	4.360	8.933
KRAPINSKO-ZAGORSKA	1.058	4.508	5.701	11.267
LIČKO-SENJSKA	203	1.065	1.585	2.853
MEĐIMURSKA	1.121	3.884	3.245	8.250
OSJEČKO-BARANJSKA	1.999	8.757	9.474	20.230
POŽEŠKO-SLAVONSKA	427	2.345	2.962	5.734
PRIMORSKO-GORANSKA	1.556	5.857	9.624	17.037
SISAČKO-MOSLAVAČKA	1.695	4.262	6.038	11.995
SPLITSKO-DALMATINSKA	3.877	11.822	18.888	34.587
ŠIBENSKO-KNINSKA	620	2.664	5.763	9.047
VARAŽDINSKA	1.300	5.095	6.713	13.108
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	550	2.397	2.907	5.854
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	893	4.198	4.988	10.079
ZADARSKA	960	3.201	4.682	8.843
ZAGREBAČKA	2.809	8.347	9.732	20.888
nespecificirano	127	1.092	4.131	5.350
Ukupno	31.956	110.503	152.836	295.295

Napomena:

1. Obrada podataka moguća je i po petogodišnjim dobnim skupinama
2. Nespecificirano – županija prebivališta nije navedena ili mjesto prebivališta nije u službenom šiframiku naselja

Tablica 2. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ženskom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama – prevalencija invaliditeta na 100 žena

Županija prebivališta	Prevalencija invaliditeta (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 0-19 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 20-64 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 65+ (%)
ŠIBENSKO-KNINSKA	18,7	7,7	10,4	39,1
KRAPINSKO-ZAGORSKA	18,5	9,8	12,9	37,6
POŽEŠKO-SLAVONSKA	18,2	7,3	13,8	34,4
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	17,6	10,5	12,8	33,1
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	17,5	7,6	12,7	33,3
SISAČKO-MOSLAVAČKA	17,5	14,3	11,6	30,1
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	16,7	8,6	12,4	31,4
VARAŽDINSKA	16,3	8,9	11,1	33,6
SPLITSKO-DALMATINSKA	15,8	9,4	9,6	34,5
OSJEČKO-BARANJSKA	15,6	8,7	12,0	27,8
MEĐIMURSKA	15,5	10,3	13,2	25,0
KARLOVAČKA	15,2	10,6	9,8	28,3
GRAD ZAGREB	14,4	10,2	8,9	31,0
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	14,2	6,9	11,0	25,4
BRODSKO-POSAVSKA	13,4	7,2	9,9	24,6
ZAGREBAČKA	13,4	9,5	9,5	25,2
LIČKO-SENJSKA	13,2	5,5	9,1	25,5
PRIMORSKO-GORANSKA	12,4	7,3	7,7	24,0
ZADARSKA	10,7	6,2	7,0	21,6
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	10,4	6,5	7,3	19,9
ISTARSKA	10,1	5,7	7,3	18,8
Republika Hrvatska	14,9	8,9	9,9	29,5

Napomena:

- za izračun ukupne prevalencije u RH, prevalencije po županijama te prevalencije po dobnim skupinama korišteni su podaci iz tablice 1 ovoga biltena te rezultati Procjene stanovništva za 2023. (Državni zavod za statistiku, 2024.)

Prema podacima Očevidnika zaposlenih osoba s invaliditetom, u RH su zabilježeni podaci za 13.136 osoba ženskog spola (55,3% od ukupnog broja zaposlenih osoba s invaliditetom) pri čemu 9.898 žena s invaliditetom zadovoljava kriterije Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja očevidnika zaposlenih osoba s invaliditetom (NN 75/18) i poslodavac ih može računati u kvoti. Napominjemo da je točan podatak o zaposlenim ženama s invaliditetom u nadležnosti Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

U Registar osoba s invaliditetom pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 21.112 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U RH živi 1.119 braniteljica s invaliditetom. Zabilježeno je i 813 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II. svjetskog rata ili je civilni invalid rata i poraća.

1.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa, višestruka oštećenja te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 3.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 3.b.

Tablica 3.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	102.258	34,6	515
Višestruka oštećenja	99.521	33,7	501
Oštećenja lokomotornog sustava	96.022	32,5	483
Mentalna oštećenja	58.516	19,8	295
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	57.378	19,4	289
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	21.085	7,1	106
Intelektualna oštećenja	14.353	4,9	72
Oštećenja vida	10.664	3,6	54
Oštećenja sluha	8.703	2,9	44
Oštećenja perifernog živčanog sustava	8.280	2,8	42
Poremećaji iz spektra autizma	1.469	0,5	7
Gluhosljepoća	72	< 0,1	0,4

Tablica 3.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	3.446	38.474	60.338
Višestruka oštećenja	7.249	36.430	55.842
Oštećenja lokomotornog sustava	1.617	31.763	62.642
Mentalna oštećenja	3.407	24.885	30.224
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	7.967	18.037	31.374
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	11.265	8.621	1.199
Intelektualna oštećenja	3.194	10.014	1.145
Oštećenja vida	771	3.632	6.261
Oštećenja sluha	668	3.144	4.891
Oštećenja perifernog živčanog sustava	251	4.100	3.929
Poremećaji iz spektra autizma	899	441	129
Gluhosljepoća	5	36	31

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju zloćudnoj novotvorini dojke (C50) i skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u RH oko 9,9% od ukupnog broja žena s invaliditetom, vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega su 14.324 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 47 braniteljica Domovinskog rata, dok ih 57 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 4 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 4. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	15.718
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	13.130
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	1.469
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	399
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	948
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	11.925
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	7.717
H90-H95	Drugi poremećaji uha	8.494
Q90	Down sindrom	999
S48	Amputacija obje nadlaktice	9
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	10
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	3.611

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom u RH su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 5.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 5.a i 5.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015., tj. od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 5.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	15.270	28.009	36.206	18.173	218	97.876
Psihičke bolesti	2.877	5.566	6.600	3.383	26.956	45.382
Tjelesno oštećenje	6.347	10.092	7.310	5.447	50	29.246
Poremećaj glasa, jezika i govora	311	719	445	303	14.701	16.479
Intelektualne teškoće	563	1.001	1.735	3.944	5.997	13.240
Kronične bolesti kod djece	799	3.456	3.682	1.810	4	9.751
Oštećenje vida	1.661	1.389	1.200	1.639	3.125	9.014
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	994	2.502	2.513	540	302	6.851
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	6.767
Oštećenje sluha	989	1.056	1.455	391	2.112	6.003
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	252	650	332	1.234
Gluhosljepoća	-	-	4	39	3	46

Tablica 5.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	1.010	41.805	55.061
Psihičke bolesti	1.603	19.702	24.077
Tjelesno oštećenje	889	10.365	17.992
Poremećaj glasa, jezika i govora	8.627	7.461	391
Intelektualne teškoće	2.730	9.394	1.116
Kronične bolesti kod djece	9.751	-	-
Oštećenje vida	548	2.929	5.537
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	6.851	-	-
Višestruke teškoće	2.872	3.845	50
Oštećenje sluha	506	2.423	3.074
Poremećaji iz autističnog spektra	768	359	107
Gluhosljepoća	4	29	13

U tablici 6 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u RH pri čemu su najčešće korištena očna i tiflotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 6. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiflotehnička pomagala	51.462
Pomagala za urogenitalni sustav	40.361
Pomagala kod šećerne bolesti	30.601
Pomagala za kretanje	23.738
Druga pomagala	22.229
Ortoze	14.056
Obloge za rane	9.552
Slušna i surdotehnička pomagala	8.409
Ortopedske cipele	7.498
Pomagala za disanje	3.187
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	2.558
Potrošni dijelovi za proteze za noge	715
Proteze za noge	695
Pomagala za govor	161
Pomagala za dijalizu	91
Proteze za ruke	71
Ortoproteze i elektronički uređaji	21
Ukupno	215.405

2. Bjelovarsko-bilogorska županija

2.1. Opći sociodemografski podaci

U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., žive 8.843 žene s invaliditetom (3% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 17,5% ukupnog stanovništva ženskog spola Bjelovarsko-bilogorske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 4.676 (53%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 8% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Bjelovarsko-bilogorska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ i ukupnu prevalenciju, a ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Bjelovarsko-bilogorske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 7 i 8.

Iz Bjelovarsko-bilogorske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 816 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Bjelovarsko-bilogorskoj županiji žive 22 braniteljice s invaliditetom te 18 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalid rata i poraća.

Tablica 7. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ženskom stanovništvu gradova Bjelovarsko-bilogorske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
BJELOVAR	3.251	36,8	643
DARUVAR	841	9,5	166
GAREŠNICA	830	9,4	164
ČAZMA	511	5,8	101
GRUBIŠNO POLJE	435	4,9	86
ROVIŠĆE	316	3,6	62
NOVA RAČA	244	2,8	48
KAPELA	206	2,3	41
ĐULOVAC	203	2,3	40
IVANSKA	203	2,3	40
VELIKO TROJSTVO	191	2,2	38
DEŽANOVAC	178	2,0	35
ŠTEFANJE	176	2,0	35
SIRAČ	168	1,9	33
VELIKI GRĐEVAC	167	1,9	33
KONČANICA	165	1,9	33
ŠANDROVAC	153	1,7	30
HERCEGOVAC	148	1,7	29
BEREK	121	1,4	24
VELIKA PISANICA	115	1,3	23
VELIKA TRNOVITICA	76	0,9	15
ZRINSKI TOPOLOVAC	73	0,8	14
SEVERIN	72	0,8	14
Ukupno	8.843		

Tablica 8. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Bjelovarsko-bilogorske županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BEREK	7	46	68
BJELOVAR	249	1.267	1.735
ČAZMA	49	182	280
DARUVAR	56	318	467
DEŽANOVAC	14	68	96
ĐULOVAC	14	102	87
GAREŠNICA	54	329	447
GRUBIŠNO POLJE	53	159	223
HERCEGOVAC	13	57	78
IVANSKA	22	71	110
KAPELA	8	90	108
KONČANICA	8	64	93
NOVA RAČA	17	92	135
ROVIŠĆE	36	141	139
SEVERIN	6	20	46
SIRAČ	17	69	82
ŠANDROVAC	20	51	82
ŠTEFANJE	20	78	78
VELIKA PISANICA	8	44	63
VELIKA TRNOVITICA	3	30	43
VELIKI GRDEVAC	11	78	78
VELIKO TROJSTVO	15	79	97
ZRINSKI TOPOLOVAC	9	23	41

2.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Bjelovarsko-bilogorske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 9.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 9.b.

Tablica 9.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Višestruka oštećenja	3.719	42,1	735
Oštećenja lokomotornog sustava	3.629	41,0	717
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodne anomalije i rijetke bolesti	3.296	37,3	652
Mentalna oštećenja	1.804	20,4	357
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.633	18,5	323
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	779	8,8	154
Intelektualna oštećenja	651	7,4	129
Oštećenja vida	386	4,4	76
Oštećenja sluha	311	3,5	61
Oštećenja perifernog živčanog sustava	284	3,2	56
Poremećaji iz spektra autizma	32	0,4	6
Gluhosljepoća	2	< 0,1	0

Tablica 9.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Višestruka oštećenja	174	1.305	2.240
Oštećenja lokomotornog sustava	28	1.086	2.515
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	58	1.127	2.111
Mentalna oštećenja	75	758	971
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	99	535	999
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	395	348	36
Intelektualna oštećenja	112	486	53
Oštećenja vida	14	125	247
Oštećenja sluha	14	96	201
Oštećenja perifernog živčanog sustava	7	135	142
Poremećaji iz spektra autizma	11	13	8
Gluhosljepoća	0	0	2

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji 0,3% od ukupnog broja žena s invaliditetom (8,6% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 499 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i 1 osoba koja ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 10 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 10. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	539
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutli poremećaji	347
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	32
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	11
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	26
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	332
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	277
H90-H95	Drugi poremećaji uha	303
Q90	Down sindrom	25
G35	Multipla skleroza	80

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Bjelovarsko-bilogorske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 11.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 11.a i 11.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 11.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	737	1.020	1.132	372	8	3.269
Psihičke bolesti	148	218	207	88	735	1.396
Tjelesno oštećenje	215	389	280	221	2	1.107
Poremećaj glasa, jezika i govora	9	25	11	13	624	682
Intelektualne teškoće	24	41	55	85	394	599
Oštećenje vida	72	44	38	50	130	334
Oštećenje sluha	59	34	32	15	76	216
Kronične bolesti kod djece	14	71	68	37	0	190
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	189
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	15	37	31	6	10	99
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	2	15	14	31
Gluhosljepoća	-	-	0	1	0	1

Tablica 11.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	13	1.293	1.963
Psihičke bolesti	47	591	758
Tjelesno oštećenje	23	264	820
Poremećaj glasa, jezika i govora	356	314	12
Intelektualne teškoće	100	448	51
Oštećenje vida	5	106	223
Oštećenje sluha	10	76	130
Kronične bolesti kod djece	190	-	-
Višestruke teškoće	73	116	0
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	99	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	10	13	8
Gluhosljepoća	0	0	1

U tablici 12 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 12. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	1.963
Pomagala za urogenitalni sustav	1.791
Pomagala kod šećerne bolesti	1.139
Pomagala za kretanje	901
Druga pomagala	607
Ortoze	391
Obloge za rane	390
Slušna i surdotehnička pomagala	308
Ortopedske cipele	208
Pomagala za disanje	71
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	56
Potrošni dijelovi za proteze za noge	22
Proteze za noge	21
Pomagala za dijalizu	6
Pomagala za govor	5
Ukupno	7.880

3. Brodsko-posavska županija

3.1. Opći sociodemografski podaci

U Brodsko-posavskoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., živi 8.615 žena s invaliditetom (2,9% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 13,4% ukupnog stanovništva ženskog spola Brodsko-posavske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 4.294 (50%), su u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 10% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Brodsko-posavska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, dobnu skupinu 65+ te ukupnu prevalenciju, a u prosjeku za radno-aktivnu dobnu skupinu (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Brodsko-posavske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 13 i 14.

Iz Brodsko-posavske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 680 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Brodsko-posavskoj županiji živi 48 braniteljica s invaliditetom te 53 osobe ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 13. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ženskom stanovništvu gradova Brodsko-posavske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
SLAVONSKI BROD	3.286	38,1	513
NOVA GRADIŠKA	1.045	12,1	163
STARO PETROVO SELO	347	4,0	54
REŠETARI	336	3,9	52
SIBINJ	313	3,6	49
OKUČANI	280	3,3	44
ORIOVAC	274	3,2	43
NOVA KAPELA	271	3,1	42
CERNIK	270	3,1	42
GARČIN	220	2,6	34
VRBJE	172	2,0	27
DONJI ANDRIJEVCI	149	1,7	23
BEBRINA	138	1,6	22
DAVOR	134	1,6	21
BRODSKI STUPNIK	128	1,5	20
GORNJI BOGIĆEVCI	127	1,5	20
BUKOVLJE	126	1,5	20
PODCRKAVLJE	121	1,4	19
VRPOLJE	120	1,4	19
OPRISAVCI	107	1,2	17
GORNJA VRBA	101	1,2	16
KLAKAR	97	1,1	15
VELIKA KOPANICA	95	1,1	15
SIKIREVCI	89	1,0	14
DRAGALIĆ	84	1,0	13
STARA GRADIŠKA	75	0,9	12
GUNDINCI	55	0,6	9
SLAVONSKI ŠAMAC	54	0,6	8
nepoznato	1	< 0,1	0
Ukupno	8.615		

Tablica 14. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Brodsko-posavske županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BEBRINA	24	59	55
BRODSKI STUPNIK	12	52	64
BUKOVLJE	15	68	43
CERNIK	22	109	139
DAVOR	9	61	64
DONJI ANDRIJEVCI	17	65	67
DRAGALIĆ	13	32	39
GARČIN	33	93	94
GORNJA VRBA	11	61	29
GORNJI BOGIĆEVCI	10	41	76
GUNDINCI	6	33	16
KLAKAR	13	43	41
NOVA GRADIŠKA	93	389	563
NOVA KAPELA	24	89	158
OKUĆANI	16	114	150
OPRISAVCI	11	39	57
ORIOVAC	33	108	133
PODCRKAVLJE	15	49	57
REŠETARI	25	129	182
SIBINJ	39	119	155
SIKIREVCI	12	46	31
SLAVONSKI BROAD	321	1.307	1.658
SLAVONSKI ŠAMAC	2	24	28
STARA GRADIŠKA	4	30	41
STARO PETROVO SELO	35	129	183
VELIKA KOPANICA	13	45	37
VRBJE	22	65	85
VRPOLJE	8	63	49

3.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Brodsko-posavske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te višestruka oštećenja (tablica 15.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 15.b.

Tablica 15.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	3.438	39,9	536
Višestruka oštećenja	3.255	37,8	508
Oštećenja lokomotornog sustava	2.865	33,3	447
Mentalna oštećenja	1.673	19,4	261
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.591	18,5	248
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	788	9,1	123
Intelektualna oštećenja	659	7,6	103
Oštećenja vida	339	3,9	53
Oštećenja sluha	292	3,4	46
Oštećenja perifernog živčanog sustava	230	2,7	36
Poremećaji iz spektra autizma	71	0,8	11
Gluhosljepoća	3	< 0,1	0

Tablica 15.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	149	1.273	2.016
Višestruka oštećenja	260	1.264	1.731
Oštećenja lokomotornog sustava	46	969	1.850
Mentalna oštećenja	83	789	801
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	188	580	823
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	398	329	61
Intelektualna oštećenja	121	468	70
Oštećenja vida	24	118	197
Oštećenja sluha	19	106	167
Oštećenja perifernog živčanog sustava	6	127	97
Poremećaji iz spektra autizma	41	22	8
Gluhosljepoća	0	1	2

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Brodsko-posavskoj županiji županiji 0,3% od ukupnog broja žena s invaliditetom (8,8% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 287 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 1 braniteljica Domovinskog rata, dok ih 3 imaju 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 16 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 16. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	468
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	482
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	71
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	13
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	36
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	511
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	263
H90-H95	Drugi poremećaji uha	285
Q90	Down sindrom	41
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	92

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Brodsko-posavske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 17.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 17.a i 17.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 17.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	467	1.084	1.033	897	5	3.486
Psihičke bolesti	59	178	137	33	689	1.096
Poremećaj glasa, jezika i govora	7	40	8	12	539	606
Intelektualne teškoće	15	53	62	143	314	587
Tjelesno oštećenje	67	187	129	95	4	482
Kronične bolesti kod djece	22	131	114	112	0	379
Oštećenje vida	37	47	34	115	55	288
Oštećenje sluha	24	37	25	32	83	201
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	199
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	6	33	25	11	10	85
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	6	35	17	58
Gluhosljepoća	-	-	0	1	0	1

Tablica 17.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	19	1.390	2.077
Psihičke bolesti	37	556	503
Poremećaj glasa, jezika i govora	288	286	32
Intelektualne teškoće	92	429	66
Tjelesno oštećenje	15	185	282
Kronične bolesti kod djece	379	-	-
Oštećenje vida	20	99	169
Oštećenje sluha	16	83	102
Višestruke teškoće	80	119	0
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	85	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	34	17	7
Gluhosljepoća	0	1	0

U tablici 18 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Brodsko-posavskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 18. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	2.073
Pomagala za urogenitalni sustav	1.175
Pomagala kod šećerne bolesti	871
Pomagala za kretanje	737
Druga pomagala	719
Ortoze	560
Ortopedske cipele	320
Obloge za rane	275
Slušna i surdotehnička pomagala	230
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	84
Pomagala za disanje	77
Potrošni dijelovi za proteze za noge	27
Proteze za noge	27
Proteze za ruke	7
Pomagala za govor	3
Pomagala za dijalizu	3
Ortoproteze i elektronički uređaji	2
Ukupno	7.190

4. Dubrovačko-neretvanska županija

4.1. Opći sociodemografski podaci

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., živi 6.136 žena s invaliditetom (2,1% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 10,4% ukupnog stanovništva ženskog spola Dubrovačko-neretvanske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 3.027 (49%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 12% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Dubrovačko-neretvanska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ te ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Dubrovačko-neretvanske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 19 i 20.

Iz Dubrovačko-neretvanske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 406 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Dubrovačko-neretvanskoj županiji živi 12 braniteljica s invaliditetom te 22 osobe ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 19. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ženskom stanovništvu gradova Dubrovačko-neretvanske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
DUBROVNIK	2.005	32,7	340
METKOVIĆ	1.031	16,8	175
PLOČE	736	12,0	125
ŽUPA DUBROVAČKA	351	5,7	60
KONAVLE	337	5,5	57
KORČULA	264	4,3	45
VELA LUKA	207	3,4	35
OPUZEN	189	3,1	32
BLATO	166	2,7	28
OREBIĆ	123	2,0	21
KULA NORINSKA	122	2,0	21
SLIVNO	107	1,7	18
DUBROVAČKO PRIMORJE	99	1,6	17
STON	91	1,5	15
POJEZERJE	63	1,0	11
LUMBARDA	47	0,8	8
ZAŽABLJE	41	0,7	7
MLJET	35	0,6	6
SMOKVICA	35	0,6	6
LASTOVO	32	0,5	5
TRPANJ	31	0,5	5
JANJINA	24	0,4	4
Ukupno	6.136		

Tablica 20. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Dubrovačko-neretvanske županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BLATO	20	61	85
DUBROVAČKO PRIMORJE	12	37	50
DUBROVNIK	262	848	895
JANJINA	0	10	14
KONAVLE	41	146	150
KORČULA	42	100	122
KULA NORINSKA	15	39	68
LASTOVO	4	7	21
LUMBARDA	12	18	17
METKOVIĆ	131	381	519
MLJET	4	7	24
OPUZEN	21	59	109
OREBIĆ	8	52	63
PLOČE	59	234	443
POJEZERJE	6	27	30
SLIVNO	10	44	53
SMOKVICA	3	15	17
STON	4	26	61
TRPANJ	1	13	17
VELA LUKA	22	84	101
ZAŽABLJE	3	12	26
ŽUPA DUBROVAČKA	52	157	142

4.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Dubrovačko-neretvanske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te višestruka oštećenja (tablica 21.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 21.b.

Tablica 21.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodne anomalije i rijetke bolesti	2.238	36,5	380
Višestruka oštećenja	1.764	28,7	299
Oštećenja lokomotornog sustava	1.633	26,6	277
Mentalna oštećenja	1.269	20,7	215
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.041	17,0	177
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	430	7,0	73
Intelektualna oštećenja	277	4,5	47
Oštećenja vida	220	3,6	37
Oštećenja sluha	164	2,7	28
Oštećenja perifernog živčanog sustava	123	2,0	21
Poremećaji iz spektra autizma	49	0,8	8
Gluhosljepoća	2	< 0,1	0

Tablica 21.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	106	878	1.254
Višestruka oštećenja	136	693	935
Oštećenja lokomotornog sustava	40	541	1.052
Mentalna oštećenja	74	519	676
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	176	436	429
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	244	170	16
Intelektualna oštećenja	46	205	26
Oštećenja vida	15	71	134
Oštećenja sluha	17	73	74
Oštećenja perifernog živčanog sustava	2	63	58
Poremećaji iz spektra autizma	38	9	2
Gluhosljepoća	1	1	0

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 0,2% od ukupnog broja žena s invaliditetom (11,5% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 371 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 2 braniteljice Domovinskog rata, dok 1 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 22 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 22. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	277
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	343
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	49
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	5
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	34
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	309
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	176
H90-H95	Drugi poremećaji uha	162
Q90	Down sindrom	42
G35	Multipla skleroza	80

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Dubrovačko-neretvanske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 23.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 23.a i 23.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 23.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	201	517	818	469	3	2.008
Psihičke bolesti	21	74	171	97	686	1.049
Tjelesno oštećenje	87	174	139	101	1	502
Kronične bolesti kod djece	30	101	114	75	0	320
Poremećaj glasa, jezika i govora	0	1	1	3	312	317
Intelektualne teškoće	0	7	35	127	91	260
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	12	68	74	25	6	185
Oštećenje vida	28	26	25	43	61	183
Oštećenje sluha	4	25	30	9	49	117
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	103
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	6	26	8	40
Gluhosljepoća	-	-	1	0	0	1

Tablica 23.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	7	889	1.112
Psihičke bolesti	35	420	594
Tjelesno oštećenje	9	220	273
Kronične bolesti kod djece	320	-	-
Poremećaj glasa, jezika i govora	156	153	8
Intelektualne teškoće	39	195	26
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	185	-	-
Oštećenje vida	10	57	116
Oštećenje sluha	16	54	47
Višestruke teškoće	32	71	0
Poremećaji iz autističnog spektra	30	9	1
Gluhosljepoća	0	1	0

U tablici 24 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Dubrovačko-neretvanskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 24. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	1.238
Pomagala za urogenitalni sustav	936
Pomagala kod šećerne bolesti	642
Pomagala za kretanje	501
Druga pomagala	448
Ortoze	342
Obloge za rane	202
Ortopedske cipele	164
Slušna i surdotehnička pomagala	138
Pomagala za disanje	66
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	61
Potrošni dijelovi za proteze za noge	10
Proteze za noge	9
Pomagala za govor	2
Pomagala za dijalizu	2
Ortoproteze i elektronički uređaji	1
Ukupno	4.762

5. Grad Zagreb

5.1. Opći sociodemografski podaci

U Gradu Zagrebu, stanje na dan 19.11.2024., živi 58.649 žena s invaliditetom (19,9% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 14,4% ukupnog stanovništva ženskog spola Grada Zagreba (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 30.217 (52%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 13% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola Grada Zagreba, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Grad Zagreb ispod prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu te za ukupnu prevalenciju, a iznad prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi te za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu Grada Zagreba te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 25 i 26.

Tablica 25. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu Grada Zagreba – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	Prevalencija / 10.000 žena u Gradu Zagrebu
GRAD ZAGREB	58.649	1443

Tablica 26. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama u Gradu Zagrebu

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
GRAD ZAGREB	7.520	20.912	30.217

Iz Grada Zagreba, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 4.278 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Gradu Zagrebu živi 95 braniteljica s invaliditetom te 88 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalid rata i porača.

5.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Grada Zagreba, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja lokomotornog sustava te višestruka oštećenja (tablica 27.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 27.b.

Tablica 27.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u Gradu Zagrebu	Prevalencija / 10.000 žena u Gradu Zagrebu
Oštećenja lokomotornog sustava	16.666	28,4	410
Višestruka oštećenja	16.627	28,4	409
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodne anomalije i rijetke bolesti	16.569	28,3	408
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	14.449	24,6	355
Mentalna oštećenja	10.526	17,9	259
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	4.682	8,0	115
Intelektualna oštećenja	1.892	3,2	47
Oštećenja vida	1.535	2,6	38
Oštećenja sluha	1.417	2,4	35
Oštećenja perifernog živčanog sustava	1.178	2,0	29
Poremećaji iz spektra autizma	355	0,6	9
Gluhošljepoća	11	< 0,1	0

Tablica 27.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja lokomotornog sustava	259	5.791	10.616
Višestruka oštećenja	1.430	6.004	9.193
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodne anomalije i rijetke bolesti	651	6.802	9.116
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	2.178	3.545	8.726
Mentalna oštećenja	974	4.632	4.920
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	2.759	1.765	158
Intelektualna oštećenja	469	1.293	130
Oštećenja vida	109	601	825
Oštećenja sluha	153	670	594
Oštećenja perifernog živčanog sustava	38	615	525
Poremećaji iz spektra autizma	207	107	41
Gluhosljepoća	1	7	3

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju zloćudnoj novotvorini dojke (C50).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Gradu Zagrebu 2% od ukupnog broja žena s invaliditetom (10,2% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 3.930 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 8 braniteljica Domovinskog rata, dok ih 11 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 28 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 28. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	2.208
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	2.164
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	355
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	69
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	166
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	1.702
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	1.121
H90-H95	Drugi poremećaji uha	1.348
Q90	Down sindrom	172
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
G35	Multipla skleroza	741

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Grada Zagreba su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 29.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 29.a i 29.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 29.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	2.256	4.423	4.996	2.696	50	14.421
Psihičke bolesti	562	984	992	484	5.884	8.906
Poremećaj glasa, jezika i govora	109	290	207	55	3.326	3.987
Tjelesno oštećenje	754	1.065	705	656	13	3.193
Kronične bolesti kod djece	209	715	570	323	1	1.818
Intelektualne teškoće	114	151	169	490	811	1.735
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	299	625	410	112	79	1.525
Oštećenje vida	227	196	119	227	544	1.313
Oštećenje sluha	170	133	370	84	380	1.137
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	950
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	76	125	104	305
Gluhosljepoća	-	-	1	9	0	10

Tablica 29.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	220	7.041	7.160
Psihičke bolesti	504	3.920	4.482
Poremećaj glasa, jezika i govora	2.343	1.597	47
Tjelesno oštećenje	142	1.352	1.699
Kronične bolesti kod djece	1.818	-	-
Intelektualne teškoće	392	1.217	126
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	1.525	-	-
Oštećenje vida	72	499	742
Oštećenje sluha	119	569	449
Višestruke teškoće	544	394	12
Poremećaji iz autističnog spektra	179	91	35
Gluhosljepoća	1	6	3

U tablici 30 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Gradu Zagrebu pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala kod šećerne bolesti i pomagala za urogenitalni sustav.

Tablica 30. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žena s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	8.157
Pomagala kod šećerne bolesti	5.705
Pomagala za urogenitalni sustav	5.629
Pomagala za kretanje	4.273
Druga pomagala	4.201
Ortoze	2.699
Slušna i surdotehnička pomagala	1.853
Ortopedske cipele	1.630
Obloge za rane	1.611
Pomagala za disanje	772
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	543
Potrošni dijelovi za proteze za noge	113
Proteze za noge	111
Pomagala za govor	34
Pomagala za dijalizu	18
Proteze za ruke	17
Ortoproteze i elektronički uređaji	4
Ukupno	37.370

6. Istarska županija

6.1. Opći sociodemografski podaci

U Istarskoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., živi 10.440 žena s invaliditetom (3,5% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 10,1% ukupnog stanovništva ženskog spola Istarske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 5.272 (50%), su u dobnj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 9% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Istarska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnj skupinu, za dobnj skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Istarske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 31 i 32.

Tablica 31. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Istarske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
PULA - POLA	3.470	33,2	337
ROVINJ - ROVIGNO	727	7,0	71
POREČ - PARENZO	645	6,2	63
LABIN	604	5,8	59
UMAG - UMAGO	500	4,8	49
PAZIN	372	3,6	36
VODNJAN - DIGNANO	359	3,4	35
MEDULIN	316	3,0	31
BUZET	268	2,6	26
LIŽNJAN - LISIGNANO	263	2,5	26
MARČANA	241	2,3	23
FAŽANA - FASANA	226	2,2	22
BUJE - BUJE	197	1,9	19
RAŠA	178	1,7	17
ŽMINJ	154	1,5	15
SVETA NEDELJA	150	1,4	15
NOVIGRAD - CITTANOVA	145	1,4	14
BARBAN	144	1,4	14
SVETVINČENAT	130	1,2	13
KRŠAN	126	1,2	12
VIŠNJAN - VISIGNANO	95	0,9	9
TAR-VABRIGA - TORRE-ABREGA	94	0,9	9
VRSAR - ORSERA	94	0,9	9
KANFANAR	92	0,9	9
PIČAN	76	0,7	7
TINJAN	76	0,7	7
BRTONIGLA - VERTENEGLIO	70	0,7	7
CEROVLJE	69	0,7	7
KAŠTELIR-LABINCI - CASTELLIERE-S. DOMENICA	62	0,6	6
GRAČIŠĆE	61	0,6	6
SVETI PETAR U ŠUMI	54	0,5	5
BALE - VALLE	50	0,5	5
KAROJBA	49	0,5	5
FUNTANA - FONTANE	42	0,4	4
GROŽNJAN - GRISIGNANA	42	0,4	4
OPRTALJ - PORTOLE	41	0,4	4
LUPOGLAV	39	0,4	4
VIŽINADA - VISINADA	39	0,4	4
SVETI LOVREČ	31	0,3	3
MOTOVUN - MONTONA	30	0,3	3
LANIŠĆE	19	0,2	2
Ukupno	10.440		

Tablica 32. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Istarske županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BALE - VALLE	8	17	25
BARBAN	12	50	82
BRTONIGLA - VERTENEGLIO	6	34	30
BUJE - BUIE	17	80	100
BUZET	32	101	135
CEROVLJE	5	32	32
FAŽANA - FASANA	27	81	118
FUNTANA - FONTANE	4	22	16
GRAČIŠĆE	4	35	22
GROŽNJAN - GRISIGNANA	3	14	25
KANFANAR	9	40	43
KAROJBA	6	24	19
KAŠTELIR-LABINCI - CASTELLIERE-S. DOMENICA	9	29	24
KRŠAN	11	54	61
LABIN	41	243	320
LANIŠĆE	2	8	9
LIŽNJAN - LISIGNANO	35	107	121
LUPOGLAV	2	18	19
MARČANA	18	112	111
MEDULIN	32	111	173
MOTOVUN - MONTONA	4	10	16
NOVIGRAD - CITTANOVA	9	52	84
OPRTLJ - PORTOLE	3	21	17
PAZIN	34	163	175
PIĆAN	5	37	34
POREČ - PARENZO	60	271	314
PULA - POLA	297	1.309	1.864
RAŠA	13	83	82
ROVINJ - ROVIGNO	51	263	413
SVETA NEDELJA	18	56	76
SVETI LOVREČ	4	17	10
SVETI PETAR U ŠUMI	10	22	22
SVETVINČENAT	9	56	65
TAR-VABRIGA - TORRE-ABREGA	11	46	37
TINJAN	8	38	30
UMAG - UMAGO	53	211	236
VIŠNJAN - VISIGNANO	11	47	37
VIŽINADA - VISINADA	4	19	16
VODNJAN - DIGNANO	36	165	158
VRSAR - ORSERA	6	44	44
ŽMINJ	21	76	57

Iz Istarske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 678 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Istarskoj županiji živi 16 braniteljica s invaliditetom te 25 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

6.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Istarske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te višestruka oštećenja (tablica 33.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 33.b.

Tablica 33.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	4.410	42,2	428
Višestruka oštećenja	3.455	33,1	336
Oštećenja lokomotornog sustava	3.296	31,6	320
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.739	16,7	169
Mentalna oštećenja	1.553	14,9	151
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	597	5,7	58
Intelektualna oštećenja	451	4,3	44
Oštećenja vida	416	4,0	40
Oštećenja perifernog živčanog sustava	331	3,2	32
Oštećenja sluha	298	2,9	29
Poremećaji iz spektra autizma	56	0,5	5
Gluhosljepoća	7	0,1	1

Tablica 33.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	127	1.734	2.549
Višestruka oštećenja	234	1.336	1.885
Oštećenja lokomotornog sustava	34	1.174	2.088
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	190	692	857
Mentalna oštećenja	120	731	702
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	332	243	22
Intelektualna oštećenja	74	340	37
Oštećenja vida	27	136	253
Oštećenja perifernog živčanog sustava	10	174	147
Oštećenja sluha	13	117	168
Poremećaji iz spektra autizma	40	14	2
Gluhosljepoća	1	4	2

Zloćudna novotvorina dojke (C50) je najčešći uzrok oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuje invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonosi funkcionalnom oštećenju osobe, dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Istarskoj županiji 0,3% od ukupnog broja žena s invaliditetom (9,7% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 561 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 2 braniteljice Domovinskog rata, dok 3 imaju 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 34 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 34. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	398
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	444
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	56
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	14
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	42
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	420
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	252
H90-H95	Drugi poremećaji uha	291
Q90	Down sindrom	34
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	192

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Istarske županije su kronične bolesti te tjelesno oštećenje (tablica 35.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 35.a i 35.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 35.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	1.188	1.359	1.228	443	9	4.227
Tjelesno oštećenje	556	501	371	139	1	1.568
Psihičke bolesti	97	200	210	44	690	1.241
Poremećaj glasa, jezika i govora	8	1	4	6	430	449
Intelektualne teškoće	22	46	50	121	173	412
Oštećenje vida	65	56	66	75	118	380
Kronične bolesti kod djece	22	97	157	53	1	330
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	296
Oštećenje sluha	44	44	75	6	51	220
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	7	39	71	17	19	153
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	14	25	11	50
Gluhosljepoća	-	-	0	2	1	3

Tablica 35.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	54	1.885	2.288
Tjelesno oštećenje	50	644	874
Psihičke bolesti	75	610	556
Poremećaj glasa, jezika i govora	236	205	8
Intelektualne teškoće	60	315	37
Oštećenje vida	21	118	241
Kronične bolesti kod djece	330	-	-
Višestruke teškoće	111	181	4
Oštećenje sluha	10	91	119
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	153	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	36	13	1
Gluhosljepoća	1	2	0

U tablici 36 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Istarskoj županiji pri čemu su najčešće korištena pomagala za urogenitalni sustav, očna i tiftotehnička pomagala te druga pomagala.

Tablica 36. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Pomagala za urogenitalni sustav	1.631
Očna i tiftotehnička pomagala	1.363
Druga pomagala	1.126
Pomagala kod šećerne bolesti	1.098
Pomagala za kretanje	988
Ortoze	741
Ortopedske cipele	402
Obloge za rane	398
Slušna i surdotehnička pomagala	313
Pomagala za disanje	158
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	98
Potrošni dijelovi za proteze za noge	38
Proteze za noge	35
Proteze za ruke	5
Pomagala za govor	4
Pomagala za dijalizu	1
Ortoproteze i elektronički uređaji	1
Ukupno	8.400

7. Karlovačka županija

7.1. Opći sociodemografski podaci

U Karlovačkoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., živi 8.557 žena s invaliditetom (2,9% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 15,2% ukupnog stanovništva ženskog spola Karlovačke županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 4.557 (53%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 12% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Karlovačka županija iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi te za ukupnu prevalenciju, skoro u prosjeku za radno-aktivnu dobnu skupinu, a ispod prosjeka za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Karlovačke županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 37 i 38.

Iz Karlovačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 405 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Karlovačkoj županiji živi 29 braniteljica s invaliditetom te 65 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

Tablica 37. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Karlovačke županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
KARLOVAC	3.724	43,5	662
OGULIN	956	11,2	170
DUGA RESA	818	9,6	145
OZALJ	356	4,2	63
SLUNJ	322	3,8	57
VOJNIĆ	277	3,2	49
JOSIPDOL	268	3,1	48
BARILOVIĆ	247	2,9	44
NETRETIĆ	223	2,6	40
GENERALSKI STOL	212	2,5	38
PLAŠKI	206	2,4	37
DRAGANIĆ	173	2,0	31
KRNJAK	144	1,7	26
RAKOVICA	118	1,4	21
CETINGRAD	104	1,2	18
ŽAKANJE	91	1,1	16
LASINJA	85	1,0	15
TOUNJ	74	0,9	13
BOSILJEVO	71	0,8	13
SABORSKO	36	0,4	6
KAMANJE	34	0,4	6
RIBNIK	17	0,2	3
nepoznato	1	< 0,1	0
Ukupno	8.557		

Tablica 38. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Karlovačke županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BARILOVIĆ	32	80	135
BOSILJEVO	8	22	41
CETINGRAD	7	33	64
DRAGANIĆ	18	91	64
DUGA RESA	91	281	446
GENERALSKI STOL	21	67	124
JOSIPDOL	42	96	130
KAMANJE	4	11	19
KARLOVAC	489	1.329	1.906
KRNJAK	11	40	93
LASINJA	7	33	45
NETRETIĆ	24	56	143
OGULIN	103	346	507
OZALJ	57	130	169
PLAŠKI	26	42	138
RAKOVICA	11	55	52
RIBNIK	3	3	11
SABORSKO	3	15	18
SLUNJ	16	109	197
TOUNJ	6	22	46
VOJNIĆ	20	92	165
ŽAKANJE	9	39	43

7.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Karlovačke županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te višestruka oštećenja (tablica 39.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 39.b.

Tablica 39.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	3.731	43,6	663
Višestruka oštećenja	3.135	36,6	557
Oštećenja lokomotornog sustava	2.842	33,2	505
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.904	22,3	338
Mentalna oštećenja	1.696	19,8	301
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	499	5,8	89
Intelektualna oštećenja	421	4,9	75
Oštećenja vida	410	4,8	73
Oštećenja sluha	283	3,3	50
Oštećenja perifernog živčanog sustava	249	2,9	44
Poremećaji iz spektra autizma	31	0,4	6
Gluhosljepoća	6	0,1	1

Tablica 39.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	84	1.112	2.535
Višestruka oštećenja	166	929	2.040
Oštećenja lokomotornog sustava	35	776	2.031
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	455	514	935
Mentalna oštećenja	71	636	989
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	291	175	33
Intelektualna oštećenja	92	293	36
Oštećenja vida	16	92	302
Oštećenja sluha	18	70	195
Oštećenja perifernog živčanog sustava	6	105	138
Poremećaji iz spektra autizma	10	12	9
Gluhosljepoća	0	2	4

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Karlovačkoj županiji 0,3% od ukupnog broja žena s invaliditetom (10% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega su 422 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 1 braniteljica, dok 5 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 40 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 40. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	656
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	534
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	31
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	10
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	26
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	366
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	306
H90-H95	Drugi poremećaji uha	278
Q90	Down sindrom	24
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
G35	Multipla skleroza	89

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Karlovačke županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 41.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 41.a i 41.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 41.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	309	789	1.036	383	3	2.520
Psihičke bolesti	56	166	181	103	817	1.323
Tjelesno oštećenje	189	559	323	216	8	1.295
Intelektualne teškoće	15	42	62	107	168	394
Poremećaj glasa, jezika i govora	7	34	23	12	308	384
Oštećenje vida	26	39	36	60	215	376
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	44	192	119	10	6	371
Kronične bolesti kod djece	20	96	103	43	0	262
Oštećenje sluha	29	33	32	5	106	205
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	76
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	6	7	15	28
Gluhosljepoća	-	-	1	3	0	4

Tablica 41.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	35	952	1.533
Psihičke bolesti	19	510	794
Tjelesno oštećenje	17	316	962
Intelektualne teškoće	76	282	36
Poremećaj glasa, jezika i govora	209	158	17
Oštećenje vida	11	81	284
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	371	-	-
Kronične bolesti kod djece	262	-	-
Oštećenje sluha	11	55	139
Višestruke teškoće	28	48	0
Poremećaji iz autističnog spektra	9	11	8
Gluhosljepoća	0	2	2

U tablici 42 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Karlovačkoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav te pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 42. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	1.876
Pomagala za urogenitalni sustav	1.629
Pomagala kod šećerne bolesti	1.019
Pomagala za kretanje	715
Druga pomagala	696
Ortoze	474
Ortopedske cipele	390
Obloge za rane	357
Slušna i surdotehnička pomagala	219
Pomagala za disanje	91
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	73
Potrošni dijelovi za proteze za noge	32
Proteze za noge	31
Pomagala za govor	2
Proteze za ruke	2
Pomagala za dijalizu	1
Ukupno	7.607

8. Koprivničko-križevačka županija

8.1. Opći sociodemografski podaci

U Koprivničko-križevačkoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., žive 8.933 žene s invaliditetom (3% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 17,6% ukupnog stanovništva ženskog spola Koprivničko-križevačke županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 4.360 (49%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 11% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Koprivničko-križevačka županija iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu, za dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Koprivničko-križevačke županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 43 i 44.

Iz Koprivničko-križevačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 870 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Koprivničko-križevačkoj županiji živi 10 braniteljica s invaliditetom te 4 osobe ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 43. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Koprivničko-križevačke županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
KOPRIVNICA	2.681	30,0	530
KRIŽEVCI	1.519	17,0	300
ĐURĐEVAC	671	7,5	133
VIRJE	322	3,6	64
SVETI IVAN ŽABNO	313	3,5	62
SVETI PETAR OREHOVEC	310	3,5	61
KLOŠTAR PODRAVSKI	263	2,9	52
SOKOLOVAC	261	2,9	52
RASINJA	238	2,7	47
PETERANEC	226	2,5	45
NOVIGRAD PODRAVSKI	221	2,5	44
GOLA	209	2,3	41
KOPRIVNIČKI BREGI	193	2,2	38
LEGRAD	185	2,1	37
KOPRIVNIČKI IVANEC	173	1,9	34
DRNJE	154	1,7	30
ĐELEKOVEC	144	1,6	28
MOLVE	134	1,5	26
FERDINANDOVAC	119	1,3	24
GORNJA RIJEKA	114	1,3	23
PODRAVSKE SESVETE	105	1,2	21
HLEBINE	102	1,1	20
KALNIK	96	1,1	19
KALINOVAC	94	1,1	19
NOVO VIRJE	86	1,0	17
Ukupno	8.933		

Tablica 44. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Koprivničko-križevačke županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
DRNJE	19	58	77
ĐELEKOVEC	11	47	86
ĐURĐEVAC	72	257	342
FERDINANDOVAC	11	50	58
GOLA	21	76	112
GORNJA RIJEKA	5	47	62
HLEBINE	16	41	45
KALINOVAC	10	33	51
KALNIK	7	40	49
KLOŠTAR PODRAVSKI	41	116	106
KOPRIVNICA	277	1.121	1.283
KOPRIVNIČKI BREGI	28	87	78
KOPRIVNIČKI IVANEC	26	65	82
KRIŽEVCI	151	597	771
LEGRAD	25	54	106
MOLVE	15	53	66
NOVIGRAD PODRAVSKI	32	89	100
NOVO VIRJE	13	27	46
PETERANEC	39	108	79
PODRAVSKE SESVETE	5	46	54
RASINJA	33	92	113
SOKOLOVAC	22	93	146
SVETI IVAN ŽABNO	36	131	146
SVETI PETAR OREHOVEC	25	125	160
VIRJE	44	136	142

8.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Koprivničko-križevačke županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 45.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 45.b.

Tablica 45.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Višestruka oštećenja	3.554	39,8	702
Oštećenja lokomotornog sustava	3.370	37,7	666
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	2.776	31,1	548
Mentalna oštećenja	2.206	24,7	436
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.480	16,6	292
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	774	8,7	153
Intelektualna oštećenja	591	6,6	117
Oštećenja vida	352	3,9	70
Oštećenja sluha	336	3,8	66
Oštećenja perifernog živčanog sustava	297	3,3	59
Poremećaji iz spektra autizma	34	0,4	7
Gluhoslijepečća	2	< 0,1	0

Tablica 45.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Višestruka oštećenja	297	1.252	2.005
Oštećenja lokomotornog sustava	29	1.062	2.279
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	72	1.015	1.689
Mentalna oštećenja	69	936	1.201
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	119	516	845
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	378	346	50
Intelektualna oštećenja	132	405	54
Oštećenja vida	30	96	226
Oštećenja sluha	40	96	200
Oštećenja perifernog živčanog sustava	7	158	132
Poremećaji iz spektra autizma	21	11	2
Gluhosljepoća	0	1	1

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Koprivničko-križevačkoj županiji 0,4% od ukupnog broja žena s invaliditetom (12,3% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 421 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

U tablici 46 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 46. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	882
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	424
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	34
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	14
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	24
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	468
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	205
H90-H95	Drugi poremećaji uha	335
Q90	Down sindrom	21
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
G35	Multipla skleroza	90

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Koprivničko-križevačke županije su kronične bolesti te tjelesno oštećenje (tablica 47.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 47.a i 47.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 47.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	466	738	1.402	776	2	3.384
Tjelesno oštećenje	316	511	496	552	0	1.875
Psihičke bolesti	103	257	245	224	676	1.505
Poremećaj glasa, jezika i govora	3	9	10	7	570	599
Intelektualne teškoće	38	58	55	166	229	546
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	328
Oštećenje vida	69	51	34	99	68	321
Kronične bolesti kod djece	16	72	96	43	0	227
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	9	49	124	20	9	211
Oštećenje sluha	33	32	16	19	62	162
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	6	10	8	24
Gluhosljepoća	-	-	1	0	0	1

Tablica 47.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	20	1.352	2.012
Tjelesno oštećenje	27	486	1.362
Psihičke bolesti	23	690	792
Poremećaj glasa, jezika i govora	280	305	14
Intelektualne teškoće	122	371	53
Višestruke teškoće	210	118	0
Oštećenje vida	30	85	206
Kronične bolesti kod djece	227	-	-
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	211	-	-
Oštećenje sluha	32	59	71
Poremećaji iz autističnog spektra	13	10	1
Gluhosljepoća	0	1	0

U tablici 48 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Koprivničko-križevačkoj županiji pri čemu su najčešće korištena pomagala za očna i tiftotehnička pomagala, urogenitalni sustav i pomagala za kretanje.

Tablica 48. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	1.982
Pomagala za urogenitalni sustav	1.553
Pomagala za kretanje	961
Pomagala kod šećerne bolesti	846
Druga pomagala	678
Ortoze	668
Obloge za rane	301
Slušna i surdotehnička pomagala	236
Ortopedske cipele	167
Pomagala za disanje	89
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	84
Potrošni dijelovi za proteze za noge	19
Proteze za noge	15
Pomagala za govor	6
Pomagala za dijalizu	5
Proteze za ruke	1
Ukupno	7.611

9. Krapinsko-zagorska županija

9.1. Opći sociodemografski podaci

U Krapinsko-zagorskoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., živi 11.267 žena s invaliditetom (3,8% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 18,5% ukupnog stanovništva ženskog spola Krapinsko-zagorske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 5.701 (51%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 9% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Krapinsko-zagorska županija iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu, za dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Krapinsko-zagorske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 49 i 50.

Tablica 49. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Krapinsko-zagorske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
KRAPINA	1.144	10,2	188
ZABOK	995	8,8	164
BEDEKOVČINA	681	6,0	112
OROSLAVJE	597	5,3	98
PREGRAĐA	571	5,1	94
KRAPINSKE TOPLICE	562	5,0	92
SVETI KRIŽ ZAČRETJE	532	4,7	87
DONJA STUBICA	513	4,6	84
MARIJA BISTRICA	473	4,2	78
ZLATAR	446	4,0	73
ĐURMANEC	395	3,5	65
GORNJA STUBICA	390	3,5	64
VELIKO TRGOVIŠĆE	376	3,3	62
RADOBOJ	343	3,0	56
HUM NA SUTLI	302	2,7	50
KONJŠČINA	284	2,5	47
STUBIČKE TOPLICE	271	2,4	45
ZLATAR BISTRICA	256	2,3	42
KLANJEC	240	2,1	39
PETROVSKO	238	2,1	39
DESINIĆ	229	2,0	38
MAČE	180	1,6	30
BUDINŠČINA	178	1,6	29
LOBOR	172	1,5	28
JESENJE	166	1,5	27
TUHELJ	153	1,4	25
MIHOVLJAN	142	1,3	23
KRALJEVEC NA SUTLI	126	1,1	21
HRAŠČINA	115	1,0	19
KUMROVEC	104	0,9	17
NOVI GOLUBOVEC	51	0,5	8
ZAGORSKA SELA	42	0,4	7
Ukupno	11.267		

Tablica 50. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Krapinsko-zagorske županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BEDEKOVČINA	53	326	302
BUDINŠČINA	21	92	65
DESINIĆ	19	101	109
DONJA STUBICA	42	173	298
ĐURMANEC	40	157	198
GORNJA STUBICA	38	163	189
HRAŠČINA	6	58	51
HUM NA SUTLI	33	123	146
JESENJE	13	72	81
KLANJEC	26	104	110
KONJŠČINA	26	105	153
KRALJEVEC NA SUTLI	18	59	49
KRAPINA	114	424	606
KRAPINSKE TOPLICE	44	197	321
KUMROVEC	10	46	48
LOBOR	22	72	78
MAČE	15	79	86
MARIJA BISTRICA	53	208	212
MIHOVLJAN	16	58	68
NOVI GOLUBOVEC	5	19	27
OROSLAVJE	51	182	364
PETROVSKO	21	105	112
PREGRADA	57	256	258
RADOBOJ	41	125	177
STUBIČKE TOPLICE	22	86	163
SVETI KRIŽ ZAČRETJE	61	227	244
TUHELJ	15	63	75
VELIKO TRGOVIŠĆE	48	159	169
ZABOK	59	354	582
ZAGORSKA SELA	1	19	22
ZLATAR	53	204	189
ZLATAR BISTRICA	15	92	149

Iz Krapinsko-zagorske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 849 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Krapinsko-zagorskoj županiji živi 8 braniteljica s invaliditetom te 4 osobe ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

9.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Krapinsko-zagorske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja lokomotornog sustava te višestruka oštećenja (tablica 51.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 51.b.

Tablica 51.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Oštećenja lokomotornog sustava	4.114	36,5	676
Višestruka oštećenja	3.948	35,0	649
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	3.409	30,3	560
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	2.886	25,6	474
Mentalna oštećenja	2.351	20,9	387
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	880	7,8	145
Intelektualna oštećenja	533	4,7	88
Oštećenja perifernog živčanog sustava	306	2,7	50
Oštećenja sluha	288	2,6	47
Oštećenja vida	275	2,4	45
Poremećaji iz spektra autizma	35	0,3	6
Gluhosljepoća	4	< 0,1	1

Tablica 51.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja lokomotornog sustava	78	1.451	2.585
Višestruka oštećenja	231	1.460	2.257
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	112	1.316	1.981
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	247	792	1.847
Mentalna oštećenja	96	1.041	1.214
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	446	399	35
Intelektualna oštećenja	81	400	52
Oštećenja perifernog živčanog sustava	10	170	126
Oštećenja sluha	27	110	151
Oštećenja vida	19	114	142
Poremećaji iz spektra autizma	17	14	4
Gluhosljepoća	0	4	0

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Krapinsko-zagorskoj županiji 0,3% od ukupnog broja žena s invaliditetom (8,6% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 346 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

U tablici 52 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 52. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	694
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	311
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	35
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	13
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	23
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	415
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	190
H90-H95	Drugi poremećaji uha	281
Q90	Down sindrom	23
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	135

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Krapinsko-zagorske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 53.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 53.a i 53.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 53.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	376	978	1.291	584	8	3.237
Psihičke bolesti	144	208	193	110	1.275	1.930
Tjelesno oštećenje	151	332	233	205	2	923
Poremećaj glasa, jezika i govora	10	37	18	16	662	743
Intelektualne teškoće	18	24	40	143	245	470
Kronične bolesti kod djece	31	123	101	43	0	298
Oštećenje vida	55	46	25	28	83	237
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	40	88	61	19	15	223
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	212
Oštećenje sluha	40	43	36	11	68	198
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	7	13	12	32
Gluhosljepoća	-	-	0	3	0	3

Tablica 53.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	49	1.460	1.728
Psihičke bolesti	36	868	1.026
Tjelesno oštećenje	31	293	599
Poremećaj glasa, jezika i govora	384	351	8
Intelektualne teškoće	58	361	51
Kronične bolesti kod djece	298	-	-
Oštećenje vida	12	92	133
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	223	-	-
Višestruke teškoće	64	148	0
Oštećenje sluha	21	72	105
Poremećaji iz autističnog spektra	17	12	3
Gluhosljepoća	0	3	0

U tablici 54 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Krapinsko-zagorskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 54. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	2.299
Pomagala za urogenitalni sustav	1.701
Pomagala kod šećerne bolesti	1.267
Pomagala za kretanje	1.080
Druga pomagala	728
Ortoze	599
Obloge za rane	423
Slušna i surdotehnička pomagala	304
Ortopedske cipele	228
Pomagala za disanje	116
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	82
Potrošni dijelovi za proteze za noge	27
Proteze za noge	25
Pomagala za govor	6
Proteze za ruke	1
Ukupno	8.886

10. Ličko-senjska županija

10.1. Opći sociodemografski podaci

U Ličko-senjskoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., žive 2.853 žene s invaliditetom (1% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 13,2% ukupnog stanovništva ženskog spola Ličko-senjske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 1.585 (56%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 7% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Ličko-senjska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu, za dobnu skupinu 65+ i za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Ličko-senjske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 55 i 56.

Tablica 55. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Ličko-senjske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
GOSPIĆ	870	30,5	403
SENJ	502	17,6	232
OTOČAC	447	15,7	207
PLITVIČKA JEZERA	209	7,3	97
BRINJE	148	5,2	69
NOVALJA	147	5,2	68
PERUŠIĆ	142	5,0	66
UDBINA	115	4,0	53
DONJI LAPAC	111	3,9	51
KARLOBAG	64	2,2	30
LOVINAC	58	2,0	27
VRHOVINE	40	1,4	19
Ukupno	2.853		

Tablica 56. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Ličko-senjske županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BRINJE	12	59	77
DONJI LAPAC	6	28	77
GOSPIĆ	58	385	427
KARLOBAG	2	18	44
LOVINAC	1	18	39
NOVALJA	20	48	79
OTOČAC	43	188	216
PERUŠIĆ	10	56	76
PLITVIČKA JEZERA	23	84	102
SENJ	19	138	345
UDBINA	2	36	77
VRHOVINE	7	7	26

Iz Ličko-senjske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 182 osobe ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, intelektualna oštećenja te višestruka oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Ličko-senjskoj županiji živi 31 braniteljica s invaliditetom te 36 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

10.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Ličko-senjske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 57.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 57.b.

Tablica 57.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	1.030	36,1	477
Oštećenja lokomotornog sustava	976	34,2	452
Višestruka oštećenja	974	34,1	451
Mentalna oštećenja	521	18,3	241
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	452	15,8	209
Intelektualna oštećenja	171	6,0	79
Oštećenja vida	147	5,2	68
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	145	5,1	67
Oštećenja sluha	89	3,1	41
Oštećenja perifernog živčanog sustava	81	2,8	37
Poremećaji iz spektra autizma	10	0,4	5
Gluhosljepoća	1	< 0,1	0

Tablica 57.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	28	401	601
Oštećenja lokomotornog sustava	8	300	668
Višestruka oštećenja	38	344	592
Mentalna oštećenja	20	231	270
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	35	173	244
Intelektualna oštećenja	32	116	23
Oštećenja vida	3	51	93
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	76	62	7
Oštećenja sluha	2	34	53
Oštećenja perifernog živčanog sustava	2	40	39
Poremećaji iz spektra autizma	7	2	1
Gluhosljepoća	0	1	0

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Ličko-senjskoj županiji 0,07% od ukupnog broja žena s invaliditetom (7% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 67 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i 1 braniteljica Domovinskog rata.

U tablici 58 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 58. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	162
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	132
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	10
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	2
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	7
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	99
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	106
H90-H95	Drugi poremećaji uha	85
Q90	Down sindrom	11
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	46

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Ličko-senjske županije su kronične bolesti te tjelesno oštećenje (tablica 59.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 59.a i 59.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 59.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	246	300	291	127	3	967
Tjelesno oštećenje	112	225	176	47	0	560
Psihičke bolesti	23	65	95	22	236	441
Intelektualne teškoće	7	10	22	58	67	164
Oštećenje vida	28	16	15	39	32	130
Poremećaj glasa, jezika i govora	2	3	1	2	116	124
Kronične bolesti kod djece	9	29	28	10	0	76
Oštećenje sluha	20	14	7	2	23	66
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	32
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	0	9	18	0	3	30
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	2	3	3	8
Gluhosljepoća	-	-	0	1	0	1

Tablica 59.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	5	430	532
Tjelesno oštećenje	12	163	385
Psihičke bolesti	9	199	233
Intelektualne teškoće	31	110	23
Oštećenje vida	2	45	83
Poremećaj glasa, jezika i govora	64	56	4
Kronične bolesti kod djece	76	-	-
Oštećenje sluha	2	22	42
Višestruke teškoće	13	19	0
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	30	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	7	1	0
Gluhosljepoća	0	1	0

U tablici 60 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Ličko-senjskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav te pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 60. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	610
Pomagala za urogenitalni sustav	403
Pomagala kod šećerne bolesti	287
Pomagala za kretanje	223
Druga pomagala	170
Ortoze	153
Obloge za rane	132
Slušna i surdotehnička pomagala	68
Ortopedske cipele	59
Pomagala za disanje	22
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	20
Potrošni dijelovi za proteze za noge	9
Proteze za noge	8
Pomagala za govor	5
Pomagala za dijalizu	2
Proteze za ruke	1
Ukupno	2.172

11. Međimurska županija

11.1. Opći sociodemografski podaci

U Međimurskoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., živi 8.250 žena s invaliditetom (2,8% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 15,5% ukupnog stanovništva ženskog spola Međimurske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 3.245 (39%), je u dobnoj skupini 20-64 godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 14% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Međimurska županija iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu i za ukupnu prevalenciju, a ispod prosjeka za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Međimurske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 61 i 62.

Iz Međimurske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1.169 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Međimurskoj županiji živi 5 braniteljica s invaliditetom te 2 osobe ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 61. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Međimurske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
ČAKOVEC	2.183	26,5	410
NEDELIŠĆE	1.020	12,4	192
PRELOG	478	5,8	90
MURSKO SREDIŠĆE	458	5,6	86
MALA SUBOTICA	447	5,4	84
SVETI JURAJ NA BREGU	338	4,1	63
PRIBISLAVEC	309	3,7	58
DONJI KRALJEVEC	298	3,6	56
PODTUREN	248	3,0	47
STRAHONINEC	226	2,7	42
OREHOVICA	225	2,7	42
BELICA	217	2,6	41
KOTORIBA	204	2,5	38
ŠENKOVEC	198	2,4	37
GORIČAN	183	2,2	34
SELNICA	171	2,1	32
DOMAŠINEC	154	1,9	29
SVETI MARTIN NA MURI	153	1,9	29
ŠTRIGOVA	146	1,8	27
SVETA MARIJA	137	1,7	26
DONJA DUBRAVA	115	1,4	22
VRATIŠINEC	110	1,3	21
GORNJI MIHALJEVEC	105	1,3	20
DONJI VIDOVEC	81	1,0	15
DEKANOVEC	46	0,6	9
Ukupno	8.250		

Tablica 62. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Međimurske županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BELICA	24	96	97
ČAKOVEC	302	962	919
DEKANOVEC	4	20	22
DOMAŠINEC	18	70	66
DONJA DUBRAVA	12	60	43
DONJI KRALJEVEC	25	130	143
DONJI VIDOVEC	8	40	33
GORIČAN	12	93	78
GORNJI MIHALJEVEC	16	44	45
KOTORIBA	31	92	81
MALA SUBOTICA	88	221	138
MURSKO SREDIŠĆE	64	222	172
NEDELIŠĆE	160	494	366
OREHOVICA	39	136	50
PODTUREN	43	134	71
PRELOG	57	236	185
PRIBISLAVEC	68	145	96
SELNICA	14	101	56
STRAHONINEC	21	87	118
SVETA MARIJA	9	57	71
SVETI JURAJ NA BREGU	39	166	133
SVETI MARTIN NA MURI	18	77	58
ŠENKOVEC	18	81	99
ŠTRIGOVA	23	69	54
VRATIŠINEC	8	51	51

11.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Međimurske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 63.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 63.b.

Tablica 63.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Višestruka oštećenja	3.513	42,6	660
Oštećenja lokomotornog sustava	2.896	35,1	544
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	2.774	33,6	521
Mentalna oštećenja	1.803	21,9	339
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.479	17,9	278
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	893	10,8	168
Intelektualna oštećenja	853	10,3	160
Oštećenja vida	456	5,5	86
Oštećenja sluha	371	4,5	70
Oštećenja perifernog živčanog sustava	342	4,1	64
Poremećaji iz spektra autizma	32	0,4	6

Tablica 63.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Višestruka oštećenja	334	1.677	1.502
Oštećenja lokomotornog sustava	61	1.266	1.569
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	108	1.246	1.420
Mentalna oštećenja	116	862	825
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	188	622	669
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	364	469	60
Intelektualna oštećenja	272	541	40
Oštećenja vida	89	179	188
Oštećenja sluha	31	132	208
Oštećenja perifernog živčanog sustava	6	192	144
Poremećaji iz spektra autizma	22	9	1

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Međimurskoj županiji 0,3% od ukupnog broja žena s invaliditetom (12% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 426 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i 1 braniteljica Domovinskog rata.

U tablici 64 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 64. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	480
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	328
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	32
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	13
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	25
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	420
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	291
H90-H95	Drugi poremećaji uha	366
Q90	Down sindrom	35
G35	Multipla skleroza	111

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Međimurske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 65.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 65.a i 65.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 65.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	614	710	871	659	4	2.858
Psihičke bolesti	114	144	149	92	618	1.117
Tjelesno oštećenje	241	332	293	204	2	1.072
Intelektualne teškoće	33	51	81	153	471	789
Poremećaj glasa, jezika i govora	15	12	6	10	640	683
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	418
Oštećenje vida	91	74	74	62	95	396
Kronične bolesti kod djece	31	65	131	59	0	286
Oštećenje sluha	36	63	71	16	55	241
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	27	44	122	23	8	224
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	9	14	2	25

Tablica 65.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	61	1.453	1.344
Psihičke bolesti	51	583	483
Tjelesno oštećenje	43	449	580
Intelektualne teškoće	247	504	38
Poremećaj glasa, jezika i govora	279	393	11
Višestruke teškoće	99	318	1
Oštećenje vida	82	148	166
Kronične bolesti kod djece	286	-	-
Oštećenje sluha	21	95	125
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	224	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	17	7	1

U tablici 66 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Međimurskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 66. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	1.362
Pomagala za urogenitalni sustav	980
Pomagala kod šećerne bolesti	879
Pomagala za kretanje	692
Druga pomagala	565
Ortoze	358
Slušna i surdotehnička pomagala	273
Obloge za rane	250
Ortopedske cipele	219
Pomagala za disanje	144
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	56
Proteze za noge	13
Potrošni dijelovi za proteze za noge	12
Pomagala za govor	10
Proteze za ruke	3
Ortoproteze i elektronički uređaji	1
Ukupno	5.817

12. Osječko-baranjska županija**12.1. Opći sociodemografski podaci**

U Osječko-baranjskoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., živi 20.230 žena s invaliditetom (6,9% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 15,6% ukupnog stanovništva ženskog spola Osječko-baranjske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 9.474 (47%), su u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 10% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Osječko-baranjska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu i za ukupnu prevalenciju, a ispod prosjeka za dječju dob i za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Osječko-baranjske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 67. i 68.

Tablica 67. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Osječko-baranjske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
OSIJEK	8.188	40,5	629
ĐAKOVO	1.723	8,5	132
NAŠICE	1.137	5,6	87
BELIŠĆE	785	3,9	60
VALPOVO	713	3,5	55
ČEPIN	698	3,5	54
BELI MANASTIR	582	2,9	45
ĐURĐENOVAC	530	2,6	41
DONJI MIHOLJAC	497	2,5	38
ERDUT	424	2,1	33
DARDA	418	2,1	32
SEMELJCI	310	1,5	24
BIZOVAC	297	1,5	23
BILJE	281	1,4	22
KOŠKA	251	1,2	19
ANTUNOVAC	247	1,2	19
PODGORAČ	223	1,1	17
KNEŽEVI VINOGRADI	176	0,9	14
PETRIJEVCI	172	0,9	13
ČEMINAC	159	0,8	12
ERNESTINOVO	142	0,7	11
DRENJE	139	0,7	11
VLADISLAVCI	136	0,7	10
STRIZIVOJNA	135	0,7	10
DRAŽ	134	0,7	10
SATNICA ĐAKOVAČKA	128	0,6	10
VIŠKOVCI	126	0,6	10
VILJEVO	124	0,6	10
FERIČANCI	118	0,6	9
POPOVAC	118	0,6	9
MARIJANCI	117	0,6	9
PUNITOVCI	117	0,6	9
PETLOVAC	115	0,6	9
GORJANI	105	0,5	8
ŠODOLOVCI	104	0,5	8
MAGADENOVAC	101	0,5	8
JAGODNJAK	99	0,5	8
DONJA MOTIČINA	95	0,5	7
TRNAVA	80	0,4	6
LEVANJSKA VAROŠ	68	0,3	5
PODRAVSKA MOSLAVINA	63	0,3	5
VUKA	55	0,3	4
Ukupno	20.230		

Tablica 68. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Osječko-baranjske županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
ANTUNOVAC	28	135	84
BELI MANASTIR	67	254	261
BELIŠĆE	97	340	348
BILJE	23	137	121
BIZOVAC	32	125	140
ČEMINAC	17	76	66
ČEPIN	72	328	298
DARDA	53	221	144
DONJA MOTIČINA	9	38	48
DONJI MIHOLJAC	61	209	227
DRAŽ	14	66	54
DRENJE	19	71	49
ĐAKOVO	183	783	757
ĐURĐENOVAC	39	207	284
ERDUT	42	171	211
ERNESTINOVO	18	68	56
FERIČANCI	15	40	63
GORJANI	20	46	39
JAGODNJAK	17	48	34
KNEŽEVI VINOGRADI	17	94	65
KOŠKA	35	93	123
LEVANJSKA VAROŠ	5	31	32
MAGADENOVAC	11	52	38
MARIJANCI	16	54	47
NAŠICE	112	456	569
OSIJEK	670	3.368	4.150
PETLOVAC	11	63	41
PETRIJEVCI	17	76	79
PODGORAČ	25	89	109
PODRAVSKA MOSLAVINA	7	28	28
POPOVAC	19	61	38
PUNITOVCI	19	58	40
SATNICA ĐAKOVAČKA	22	70	36
SEMELJCI	57	145	108
STRIZIVOJNA	21	70	44
ŠODOLOVCI	9	43	52
TRNAVA	9	36	35
VALPOVO	55	279	379
VILJEVO	14	63	47
VIŠKOVCI	10	70	46
VLADISLAVCI	8	66	62
VUKA	4	29	22

Iz Osječko-baranjske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1.768 osoba ženskog spola. Višestruka oštećenja, oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Osječko-baranjskoj županiji živi 156 braniteljica s invaliditetom te 89 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

12.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Osječko-baranjske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te višestruka oštećenja (tablica 69.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 69.b.

Tablica 69.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	7.696	38,0	592
Višestruka oštećenja	7.016	34,7	539
Oštećenja lokomotornog sustava	6.327	31,3	486
Mentalna oštećenja	3.742	18,5	288
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	3.097	15,3	238
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.402	6,9	108
Intelektualna oštećenja	1.136	5,6	87
Oštećenja vida	755	3,7	58
Oštećenja sluha	630	3,1	48
Oštećenja perifernog živčanog sustava	492	2,4	38
Poremećaji iz spektra autizma	105	0,5	8
Gluhosljepoća	4	< 0,1	0

Tablica 69.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	261	3.435	4.000
Višestruka oštećenja	521	3.087	3.408
Oštećenja lokomotornog sustava	125	2.428	3.774
Mentalna oštećenja	120	1.693	1.929
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	399	1.219	1.479
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	643	660	99
Intelektualna oštećenja	306	769	61
Oštećenja vida	52	266	437
Oštećenja sluha	46	223	361
Oštećenja perifernog živčanog sustava	17	260	215
Poremećaji iz spektra autizma	68	36	1
Gluhosljepoća	0	0	4

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju osobe pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Osječko-baranjskoj županiji 0,7% od ukupnog broja žena s invaliditetom (10,2% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega su 954 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 9 braniteljica Domovinskog rata, dok 3 imaju 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 70. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 70. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	971
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	730
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	105
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	29
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	62
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralični sindromi	1.025
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	599
H90-H95	Drugi poremećaji uha	631
Q90	Down sindrom	81
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
G35	Multipla skleroza	251

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Osječko-baranjske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 71.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 71.a i 71.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 71.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	1.586	1.931	2.771	1.566	16	7.870
Psihičke bolesti	254	370	531	233	1.460	2.848
Tjelesno oštećenje	274	522	276	383	2	1.457
Intelektualne teškoće	35	73	156	326	464	1.054
Poremećaj glasa, jezika i govora	5	10	12	16	978	1.021
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	927
Kronične bolesti kod djece	31	204	312	122	0	669
Oštećenje vida	79	93	118	116	173	579
Oštećenje sluha	63	85	124	45	126	443
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	38	100	102	26	11	277
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	6	68	15	89
Gluhosljepoća	-	-	0	2	1	3

Tablica 71.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	51	3.659	4.160
Psihičke bolesti	71	1.278	1.499
Tjelesno oštećenje	54	628	775
Intelektualne teškoće	273	721	60
Poremećaj glasa, jezika i govora	487	513	21
Višestruke teškoće	265	647	15
Kronične bolesti kod djece	669	-	-
Oštećenje vida	27	183	369
Oštećenje sluha	33	182	228
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	277	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	62	26	1
Gluhosljepoća	0	0	3

U tablici 72 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Osječko-baranjskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav te pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 72. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	3.749
Pomagala za urogenitalni sustav	2.557
Pomagala kod šećerne bolesti	2.104
Pomagala za kretanje	1.625
Druga pomagala	1.380
Ortoze	721
Obloge za rane	560
Ortopedske cipele	524
Slušna i surdotehnička pomagala	491
Pomagala za disanje	178
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	161
Potrošni dijelovi za proteze za noge	48
Proteze za noge	48
Pomagala za govor	12
Proteze za ruke	3
Ortoproteze i elektronički uređaji	3
Pomagala za dijalizu	1
Ukupno	14.165

13. Požeško-slavonska županija

13.1. Opći sociodemografski podaci

U Požeško-slavonskoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., žive 5.734 žene s invaliditetom (1,9% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 18,2% ukupnog stanovništva ženskog spola Požeško-slavonske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 2.962 (52%), su u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 7% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Požeško-slavonska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju, dok je prevalencija u dječjoj dobi ispod prosjeka RH (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Požeško-slavonske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 73 i 74.

Tablica 73. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Požeško-slavonske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
POŽEGA	2.095	36,5	666
PLETERNICA	782	13,6	249
PAKRAC	707	12,3	225
LIPIK	475	8,3	151
KUTJEVO	389	6,8	124
VELIKA	377	6,6	120
BRESTOVAC	283	4,9	90
JAKŠIĆ	266	4,6	85
KAPTOL	203	3,5	65
ČAGLIN	157	2,7	50
Ukupno	5.734		

Tablica 74. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Požeško-slavonske županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BRESTOVAC	23	93	167
ČAGLIN	15	63	79
JAKŠIĆ	25	117	124
KAPTOL	5	101	97
KUTJEVO	30	161	198
LIPIK	39	175	261
PAKRAC	50	272	385
PLETERNICA	75	319	388
POŽEGA	132	877	1.086
VELIKA	33	167	177

Iz Požeško-slavonske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 345 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Požeško-slavonskoj županiji živi 27 braniteljica s invaliditetom te 22 osobe ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

13.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Požeško-slavonske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja te oštećenja drugih organa (tablica 75.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 75.b.

Tablica 75.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Višestruka oštećenja	2.251	39,3	716
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	2.149	37,5	683
Oštećenja lokomotornog sustava	2.144	37,4	682
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.131	19,7	360
Mentalna oštećenja	1.033	18,0	329
Intelektualna oštećenja	430	7,5	137
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	402	7,0	128
Oštećenja sluha	248	4,3	79
Oštećenja vida	239	4,2	76
Oštećenja perifernog živčanog sustava	234	4,1	74
Poremećaji iz spektra autizma	30	0,5	10
Gluhosljepoća	1	< 0,1	0

Tablica 75.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Višestruka oštećenja	115	853	1.283
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	54	744	1.351
Oštećenja lokomotornog sustava	19	751	1.374
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	87	406	638
Mentalna oštećenja	42	457	534
Intelektualna oštećenja	77	324	29
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	179	196	27
Oštećenja sluha	13	84	151
Oštećenja vida	14	107	118
Oštećenja perifernog živčanog sustava	4	109	121
Poremećaji iz spektra autizma	16	9	5
Gluhosljepoća	0	1	0

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52) te ishemijskim bolestima srca (I20-I25), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Požeško-slavonskoj županiji je 0,2% od ukupnog broja žena s invaliditetom (11,9% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 349 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 2 braniteljice Domovinskog rata, dok 1 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 76 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 76. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	435
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	217
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	30
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	9
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	28
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	308
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	239
H90-H95	Drugi poremećaji uha	251
Q90	Down sindrom	20
G35	Multipla skleroza	55

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Požeško-slavonske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 77.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 77.a i 77.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 77.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	431	902	1.114	410	3	2.860
Psihičke bolesti	22	84	136	81	296	619
Tjelesno oštećenje	90	104	110	240	5	549
Intelektualne teškoće	36	26	50	120	177	409
Poremećaj glasa, jezika i govora	6	3	1	16	279	305
Kronične bolesti kod djece	12	73	66	49	0	200
Oštećenje vida	20	30	18	52	47	167
Oštećenje sluha	15	32	20	9	47	123
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	71
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	10	20	24	2	8	64
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	4	11	6	21
Gluhosljepoća	-	-	0	1	0	1

Tablica 77.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	9	1.185	1.666
Psihičke bolesti	20	304	295
Tjelesno oštećenje	18	172	359
Intelektualne teškoće	72	308	29
Poremećaj glasa, jezika i govora	137	163	5
Kronične bolesti kod djece	200	-	-
Oštećenje vida	7	76	84
Oštećenje sluha	8	49	66
Višestruke teškoće	28	43	0
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	64	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	10	7	4
Gluhosljepoća	0	1	0

U tablici 78 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Požeško-slavonskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 78. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	1.399
Pomagala za urogenitalni sustav	841
Pomagala kod šećerne bolesti	640
Pomagala za kretanje	586
Druga pomagala	501
Ortoze	306
Ortopedske cipele	231
Slušna i surdotehnička pomagala	205
Obloge za rane	167
Pomagala za disanje	62
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	49
Proteze za noge	20
Potrošni dijelovi za proteze za noge	19
Proteze za ruke	4
Pomagala za govor	3
Pomagala za dijalizu	1
Ukupno	5.034

14. Primorsko-goranska županija**14.1. Opći sociodemografski podaci**

U Primorsko-goranskoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., živi 17.037 žena s invaliditetom (5,8% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 12,4% ukupnog stanovništva ženskog spola Primorsko-goranske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 9.624 (56%), su u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 9% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Primorsko-goranska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ i za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Primorsko-goranske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 79 i 80.

Tablica 79. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Primorsko-goranske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
RIJEKA	7.892	46,3	574
VIŠKOVO	824	4,8	60
MATULJI	620	3,6	45
OPATIJA	615	3,6	45
KASTAV	549	3,2	40
CRIKVENICA	534	3,1	39
DELNICE	517	3,0	38
ČAVLE	431	2,5	31
BAKAR	421	2,5	31
RAB	390	2,3	28
VRBOVSKO	380	2,2	28
MALI LOŠINJ	342	2,0	25
ČABAR	317	1,9	23
KRK	305	1,8	22
JELENJE	296	1,7	22
KRALJEVICA	229	1,3	17
RAVNA GORA	223	1,3	16
NOVI VINODOLSKI	194	1,1	14
LOVRAN	188	1,1	14
KOSTRENA	177	1,0	13
MALINSKA-DUBAŠNICA	171	1,0	12
VINODOLSKA OPĆINA	157	0,9	11
OMIŠALJ	141	0,8	10
DOBRINJ	114	0,7	8
CRES	111	0,7	8
KLANA	106	0,6	8
LOKVE	96	0,6	7
BRÓD MORAVICE	94	0,6	7
FUŽINE	94	0,6	7
MRKOPALJ	94	0,6	7
PUNAT	94	0,6	7
SKRAD	93	0,5	7
BAŠKA	81	0,5	6
MOŠČENIČKA DRAGA	54	0,3	4
VRBNIK	48	0,3	3
LOPAR	45	0,3	3
Ukupno	17.037		

Tablica 80. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Primorsko-goranske županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BAKAR	40	161	220
BAŠKA	13	26	42
BROD MORAVICE	12	27	55
CRES	14	45	52
CRIKVENICA	54	175	305
ČABAR	13	90	214
ČAVLE	40	170	221
DELNICE	50	186	281
DOBRINJ	21	29	64
FUŽINE	2	36	56
JELENJE	32	121	143
KASTAV	68	181	300
KLANA	6	42	58
KOSTRENA	20	59	98
KRALJEVICA	18	93	118
KRK	45	107	153
LOKVE	4	24	68
LOPAR	8	18	19
LOVRAN	12	68	108
MALI LOŠINJ	43	129	170
MALINSKA-DUBAŠNICA	21	47	103
MATULJI	53	236	331
MOŠČENIČKA DRAGA	6	16	32
MRKOPALJ	4	32	58
NOVI VINODOLSKI	14	52	128
OMIŠALJ	23	59	59
OPATIJA	55	188	372
PUNAT	14	32	48
RAB	52	137	201
RAVNA GORA	7	61	155
RIJEKA	637	2.685	4.570
SKRAD	1	18	74
VINODOLSKA OPĆINA	14	51	92
VIŠKOVO	117	341	366
VRBNIK	3	10	35
VRBOVSKO	20	105	255

Iz Primorsko-goranske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1.159 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Primorsko-goranskoj županiji živi 29 braniteljica s invaliditetom te 33 osobe ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

14.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Primorsko-goranske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te višestruka oštećenja (tablica 81.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 81.b.

Tablica 81.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	6.963	40,9	506
Višestruka oštećenja	5.510	32,3	401
Oštećenja lokomotornog sustava	5.287	31,0	384
Mentalna oštećenja	3.264	19,2	237
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	2.545	14,9	185
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.164	6,8	85
Oštećenja vida	693	4,1	50
Oštećenja sluha	581	3,4	42
Intelektualna oštećenja	513	3,0	37
Oštećenja perifernog živčanog sustava	450	2,6	33
Poremećaji iz spektra autizma	87	0,5	6
Gluhosljepoća	6	< 0,1	0

Tablica 81.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	208	2.370	4.385
Višestruka oštećenja	356	1.819	3.335
Oštećenja lokomotornog sustava	61	1.648	3.578
Mentalna oštećenja	251	1.433	1.580
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	226	965	1.354
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	745	360	59
Oštećenja vida	32	201	460
Oštećenja sluha	34	172	375
Intelektualna oštećenja	99	372	42
Oštećenja perifernog živčanog sustava	11	169	270
Poremećaji iz spektra autizma	52	29	6
Gluhosljepoća	0	2	4

Zloćudna novotvorina dojke (C50) je najčešći uzrok oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuje invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonosi funkcionalnom oštećenju, dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Primorsko-goranskoj županiji 0,4% od ukupnog broja žena s invaliditetom (7,8% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 695 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 2 braniteljice Domovinskog rata, dok 4 imaju 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 82 prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 82. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	1.112
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	883
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	87
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	32
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	50
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	684
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	424
H90-H95	Drugi poremećaji uha	566
Q90	Down sindrom	54
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	276

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Primorsko-goranske županije su kronične bolesti te tjelesno oštećenje (tablica 83.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 83.a i 83.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 83.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefiniran	Ukupno
Kronične bolesti	1.398	1.946	1.834	690	12	5.880
Tjelesno oštećenje	966	1.112	809	259	2	3.148
Psihičke bolesti	245	440	512	137	1.440	2.774
Poremećaj glasa, jezika i govora	10	19	10	21	857	917
Oštećenje vida	140	101	82	101	183	607
Intelektualne teškoće	18	32	62	203	164	479
Kronične bolesti kod djece	28	125	235	77	0	465
Oštećenje sluha	95	63	92	5	173	428
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	279
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	7	58	116	21	10	212
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	25	32	21	78
Gluhosljepoća	-	-	0	1	0	1

Tablica 83.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	61	2.374	3.445
Tjelesno oštećenje	61	1.117	1.970
Psihičke bolesti	171	1.194	1.409
Poremećaj glasa, jezika i govora	589	299	29
Oštećenje vida	18	159	430
Intelektualne teškoće	85	351	43
Kronične bolesti kod djece	465	-	-
Oštećenje sluha	24	118	286
Višestruke teškoće	164	113	2
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	212	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	46	26	6
Gluhosljepoća	0	1	0

U tablici 84 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Primorsko-goranskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 84. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	3.353
Pomagala za urogenitalni sustav	2.684
Pomagala kod šećerne bolesti	1.776
Druga pomagala	1.605
Pomagala za kretanje	1.308
Ortoze	971
Obloge za rane	593
Slušna i surdotehnička pomagala	557
Ortopedske cipele	415
Pomagala za disanje	202
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	133
Potrošni dijelovi za proteze za noge	72
Proteze za noge	70
Pomagala za govor	15
Pomagala za dijalizu	13
Proteze za ruke	3
Ortoproteze i elektronički uređaji	2
Ukupno	13.772

15. Sisačko-moslavačka županija**15.1. Opći sociodemografski podaci**

U Sisačko-moslavačkoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., živi 11.995 žena s invaliditetom (4,1% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 17,5% ukupnog stanovništva ženskog spola Sisačko-moslavačke županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 6.038 (50%) je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 14% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Sisačko-moslavačka županija iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu, za dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Sisačko-moslavačke županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 85 i 86.

Iz Sisačko-moslavačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 738 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Sisačko-moslavačkoj županiji žive 84 braniteljice s invaliditetom te 62 osobe ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 85. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Sisačko-moslavačke županije - prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
SISAK	3.997	33,3	582
PETRINJA	1.717	14,3	250
KUTINA	1.388	11,6	202
NOVSKA	883	7,4	128
POPOVAČA	674	5,6	98
GLINA	652	5,4	95
LEKENIK	352	2,9	51
SUNJA	329	2,7	48
DVOR	303	2,5	44
LIPOVLJANI	248	2,1	36
MARTINSKA VES	247	2,1	36
HRVATSKA KOSTAJNICA	226	1,9	33
GVOZD	220	1,8	32
TOPUSKO	174	1,5	25
VELIKA LUDINA	153	1,3	22
JASENOVAC	123	1,0	18
HRVATSKA DUBICA	115	1,0	17
DONJI KUKURUZARI	103	0,9	15
MAJUR	91	0,8	13
Ukupno	11.995		

Tablica 86. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Sisačko-moslavačke županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
DONJI KUKURUZARI	3	27	73
DVOR	19	72	212
GLINA	60	227	365
GVOZD	8	67	145
HRVATSKA DUBICA	5	37	73
HRVATSKA KOSTAJNICA	14	60	152
JASENOVAC	14	45	64
KUTINA	206	537	645
LEKENIK	54	159	139
LIPOVLJANI	33	88	127
MAJUR	5	29	57
MARTINSKA VES	44	96	107
NOVSKA	108	355	420
PETRINJA	240	652	825
POPOVAČA	93	290	291
SISAK	714	1.273	2.010
SUNJA	36	119	174
TOPUSKO	18	60	96
VELIKA LUDINA	21	69	63

15.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Sisačko-moslavačke županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja te oštećenja drugih organa (tablica 87.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 87.b.

Tablica 87.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Višestruka oštećenja	4.327	36,1	630
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodne anomalije i rijetke bolesti	4.126	34,4	600
Oštećenja lokomotornog sustava	3.941	32,9	573
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	2.548	21,2	371
Mentalna oštećenja	2.420	20,2	352
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	771	6,4	112
Intelektualna oštećenja	745	6,2	108
Oštećenja vida	555	4,6	81
Oštećenja perifernog živčanog sustava	425	3,5	62
Oštećenja sluha	420	3,5	61
Poremećaji iz spektra autizma	57	0,5	8
Gluhoslijepeća	4	< 0,1	1

Tablica 87.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Višestruka oštećenja	317	1.549	2.461
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	146	1.471	2.509
Oštećenja lokomotornog sustava	80	1.274	2.587
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	541	717	1.290
Mentalna oštećenja	123	1.011	1.286
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	372	317	82
Intelektualna oštećenja	213	479	53
Oštećenja vida	53	167	335
Oštećenja perifernog živčanog sustava	11	213	201
Oštećenja sluha	20	148	252
Poremećaji iz spektra autizma	32	14	11
Gluhosljepoća	0	2	2

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52) te skupini kroničnih bolesti donjeg dišnog sustava (J40-J47), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Sisačko-moslavačkoj županiji 0,4% od ukupnog broja žena s invaliditetom (8,8% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega su 472 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 1 braniteljica Domovinskog rata, dok ih 4 imaju 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 88. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 88. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	672
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	498
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	57
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	17
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	21
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	492
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	316
H90-H95	Drugi poremećaji uha	400
Q90	Down sindrom	28
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
G35	Multipla skleroza	119

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Sisačko-moslavačke županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 89.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 89.a i 89.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 89.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	590	1.214	1.605	640	7	4.056
Psihičke bolesti	191	299	274	121	1.035	1.920
Tjelesno oštećenje	177	438	343	180	0	1.138
Intelektualne teškoće	45	83	145	148	251	672
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	93	289	201	12	14	609
Poremećaj glasa, jezika i govora	15	49	24	11	469	568
Kronične bolesti kod djece	35	200	205	71	0	511
Oštećenje vida	144	98	63	64	142	511
Oštećenje sluha	58	74	74	17	104	327
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	313
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	9	18	14	41
Gluhosljepoća	-	-	0	2	0	2

Tablica 89.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	64	1.681	2.311
Psihičke bolesti	34	807	1.079
Tjelesno oštećenje	37	354	747
Intelektualne teškoće	167	453	52
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	609	-	-
Poremećaj glasa, jezika i govora	257	273	38
Kronične bolesti kod djece	511	-	-
Oštećenje vida	45	146	320
Oštećenje sluha	18	114	195
Višestruke teškoće	134	179	0
Poremećaji iz autističnog spektra	25	9	7
Gluhosljepoća	0	1	1

U tablici 90 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Sisačko-moslavačkoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 90. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	2.385
Pomagala kod šećerne bolesti	1.384
Pomagala za urogenitalni sustav	1.295
Pomagala za kretanje	1.144
Druga pomagala	908
Ortoze	440
Obloge za rane	373
Slušna i surdotehnička pomagala	297
Ortopedske cipele	256
Pomagala za disanje	160
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	95
Potrošni dijelovi za proteze za noge	28
Proteze za noge	27
Pomagala za govor	11
Pomagala za dijalizu	6
Proteze za ruke	2
Ukupno	8.811

16. Splitsko-dalmatinska županija

16.1. Opći sociodemografski podaci

U Splitsko-dalmatinskoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., živi 34.587 žena s invaliditetom (11,7% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 15,8% ukupnog stanovništva ženskog spola Splitsko-dalmatinske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 18.888 (55%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 11% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Splitsko-dalmatinska županija iznad prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, dobnu skupinu 65+ i za ukupnu prevalenciju, dok je za radno-aktivnu dobnu skupinu malo ispod prosjeka RH (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Splitsko-dalmatinske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 91 i 92.

Iz Splitsko-dalmatinske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1.473 osobe ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Splitsko-dalmatinskoj županiji živi 180 braniteljica s invaliditetom te 54 osobe ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 91. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Splitsko-dalmatinske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
SPLIT	13.882	40,1	633
KAŠTELA	2.900	8,4	132
SINJ	2.366	6,8	108
SOLIN	2.015	5,8	92
OMIŠ	1.231	3,6	56
MAKARSKA	877	2,5	40
IMOTSKI	821	2,4	37
TROGIR	819	2,4	37
TRILJ	636	1,8	29
PODSTRANA	606	1,8	28
VRGORAC	550	1,6	25
DUGI RAT	488	1,4	22
OTOK	431	1,2	20
KLIS	401	1,2	18
PODBABLJE	399	1,2	18
MARINA	352	1,0	16
SEGET	348	1,0	16
MUĆ	342	1,0	16
HRVACE	302	0,9	14
SUPETAR	294	0,9	13
PROLOŽAC	279	0,8	13
DUGOPOLJE	255	0,7	12
DICMO	216	0,6	10
VRLIKA	209	0,6	10
OKRUG	204	0,6	9
RUNOVIĆI	187	0,5	9
HVAR	186	0,5	8
JELSA	178	0,5	8
PUĆIŠĆA	178	0,5	8
ŠOLTA	171	0,5	8
VIS	161	0,5	7
ZMIJAVCI	158	0,5	7
PODGORA	152	0,4	7
STARI GRAD	152	0,4	7
ŠESTANOVAC	150	0,4	7
SELCA	142	0,4	6
GRADAC	137	0,4	6
KOMIŽA	125	0,4	6
BAŠKA VODA	113	0,3	5
POSTIRA	113	0,3	5
ZAGVOZD	108	0,3	5
CISTA PROVO	98	0,3	4
LOVREĆ	93	0,3	4
MILNA	93	0,3	4
TUČEPI	83	0,2	4
BRELA	80	0,2	4
PRIMORSKI DOLAC	74	0,2	3
NEREŽIŠĆA	70	0,2	3
BOL	69	0,2	3
PRGOMET	65	0,2	3
SUTIVAN	62	0,2	3
LEČEVICA	57	0,2	3
LOKVIČIĆI	52	0,2	2
SUĆURAJ	29	0,1	1
ZADVARJE	25	0,1	1
nepoznato	3	< 0,1	0
Ukupno	34.587		

Tablica 92. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Splitsko-dalmatinske županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BAŠKA VODA	13	45	55
BOL	6	22	41
BRELA	3	30	47
CISTA PROVO	13	38	47
DICMO	26	75	115
DUGI RAT	62	189	237
DUGOPOLJE	40	108	107
GRADAC	14	36	87
HRVACE	11	92	199
HVAR	22	66	98
IMOTSKI	89	259	473
JELSA	26	48	104
KAŠTELA	445	1.119	1.336
KLIS	66	142	193
KOMIŽA	7	35	83
LEČEVICA	2	15	40
LOKVIČIĆI	4	21	27
LOVREĆ	6	30	57
MAKARSKA	89	344	444
MARINA	34	115	203
MILNA	5	21	67
MUĆ	21	125	196
NEREŽIŠĆA	6	16	48
OKRUG	30	49	125
OMIŠ	145	389	697
OTOK	43	151	237
PODBABLJE	36	128	235
PODGORA	13	46	93
PODSTRANA	95	250	261
POSTIRA	11	50	52
PRGOMET	2	15	48
PRIMORSKI DOLAC	5	27	42
PROLOŽAC	36	97	146
PUČIŠĆA	10	56	112
RUNOVIĆI	15	63	109
SEGET	35	126	187
SELCA	8	34	100
SINJ	187	797	1.382
SOLIN	306	782	927
SPLIT	1.571	4.589	7.722
STARI GRAD	16	49	87
SUĆURAJ	1	6	22
SUPETAR	26	100	168
SUTIVAN	5	16	41
ŠESTANOVAC	11	37	102
ŠOLTA	10	50	111
TRILJ	53	236	347
TROGIR	101	281	437
TUČEPI	8	30	45
VIS	14	49	98
VRGORAC	42	186	322
VRLIKA	9	47	153
ZADVARJE	2	7	16
ZAGVOZD	8	38	62
ZMIJAVCI	13	50	95

16.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Splitsko-dalmatinske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 93.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 93.b.

Tablica 93.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	12.252	35,4	558
Oštećenja lokomotornog sustava	11.047	31,9	503
Višestruka oštećenja	10.848	31,4	494
Mentalna oštećenja	7.629	22,1	348
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	6.230	18,0	284
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.642	4,7	75
Oštećenja vida	1.172	3,4	53
Intelektualna oštećenja	1.165	3,4	53
Oštećenja perifernog živčanog sustava	939	2,7	43
Oštećenja sluha	884	2,6	40
Poremećaji iz spektra autizma	178	0,5	8
Gluhosljepoća	2	< 0,1	0

Tablica 93.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	476	4.195	7.581
Oštećenja lokomotornog sustava	323	3.353	7.371
Višestruka oštećenja	836	3.563	6.449
Mentalna oštećenja	440	2.864	4.325
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.184	1.883	3.163
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	986	559	97
Oštećenja vida	93	367	712
Intelektualna oštećenja	196	856	113
Oštećenja perifernog živčanog sustava	37	469	433
Oštećenja sluha	58	306	520
Poremećaji iz spektra autizma	117	51	10
Gluhosljepoća	0	1	1

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju zloćudnoj novotvorini dojke (C50) i skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-152), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Splitsko-dalmatinskoj županiji 1,2% od ukupnog broja žena s invaliditetom (10,5% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 1.548 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 2 braniteljice Domovinskog rata, dok ih 4 imaju 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 94. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 94. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	1.769
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	1.784
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	178
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	29
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	114
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	1.277
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	899
H90-H95	Drugi poremećaji uha	858
Q90	Down sindrom	125
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
G35	Multipla skleroza	427

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Splitsko-dalmatinske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 95.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 95.a i 95.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 95.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	866	3.475	5.279	2.395	25	12.040
Psihičke bolesti	116	476	892	693	3.587	5.764
Tjelesno oštećenje	410	1.192	777	549	0	2.928
Kronične bolesti kod djece	120	680	506	284	1	1.591
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	185	400	404	81	31	1.101
Intelektualne teškoće	9	50	194	509	335	1.097
Poremećaj glasa, jezika i govora	5	6	9	13	1.056	1.089
Oštećenje vida	179	149	144	138	367	977
Oštećenje sluha	78	110	145	22	192	547
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	423
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	30	96	21	147
Gluhosljepoća	-	-	0	1	0	1

Tablica 95.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	62	4.726	7.252
Psihičke bolesti	162	2.194	3.408
Tjelesno oštećenje	59	1.022	1.847
Kronične bolesti kod djece	1.591	-	-
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	1.101	-	-
Intelektualne teškoće	173	814	110
Poremećaj glasa, jezika i govora	580	480	29
Oštećenje vida	54	290	633
Oštećenje sluha	45	233	269
Višestruke teškoće	193	224	6
Poremećaji iz autističnog spektra	99	40	8
Gluhosljepoća	0	1	0

U tablici 96 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Splitsko-dalmatinskoj županiji pri čemu su najčešće korištena pomagala za urogenitalni sustav, očna i tiflotehnička pomagala i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 96. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Pomagala za urogenitalni sustav	6.106
Očna i tiflotehnička pomagala	5.763
Pomagala kod šećerne bolesti	3.515
Druga pomagala	3.038
Pomagala za kretanje	2.183
Ortoze	1.446
Obloge za rane	1.288
Slušna i surdotehnička pomagala	956
Ortopedske cipele	630
Pomagala za disanje	360
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	337
Potrošni dijelovi za proteze za noge	71
Proteze za noge	70
Pomagala za dijalizu	12
Pomagala za govor	10
Proteze za ruke	8
Ortoproteze i elektronički uređaji	2
Ukupno	25.795

17. Šibensko-kninska županija**17.1. Opći sociodemografski podaci**

U Šibensko-kninskoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., živi 9.047 žena s invaliditetom (3,1% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 18,7% ukupnog stanovništva ženskog spola Šibensko-kninske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 5.763 (64%), su u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 7% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Šibensko-kninska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ i za ukupnu prevalenciju, a ispod prosjeka ima prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Šibensko-kninske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 97 i 98.

Iz Šibensko-kninske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 288 osoba ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Šibensko-kninskoj županiji žive 43 braniteljice s invaliditetom te 32 osobe ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača.

Tablica 97. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Šibensko-kninske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
ŠIBENIK	3.953	43,7	818
KNIN	1.229	13,6	254
DRNIŠ	727	8,0	150
VODICE	563	6,2	116
KISTANJE	361	4,0	75
SKRADIN	333	3,7	69
UNEŠIĆ	256	2,8	53
BILICE	205	2,3	42
RUŽIĆ	179	2,0	37
TISNO	175	1,9	36
ROGOZNICA	168	1,9	35
PRIMOŠTEN	161	1,8	33
BISKUPIJA	153	1,7	32
PIROVAC	123	1,4	25
MURTER - KORNATI	111	1,2	23
TRIBUNJ	102	1,1	21
PROMINA	98	1,1	20
ERVENIK	88	1,0	18
CIVLJANE	30	0,3	6
KIJEVO	30	0,3	6
nepoznato	2	< 0,1	0
Ukupno	9.047		

Tablica 98. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Šibensko-kninske županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BILICE	17	58	130
BISKUPIJA	6	22	125
CIVLJANE	1	4	25
DRNIŠ	36	204	487
ERVENIK	4	13	71
KIJEVO	2	8	20
KISTANJE	19	87	255
KNIN	92	423	714
MURTER - KORNATI	11	41	59
PIROVAČ	8	35	80
PRIMOŠTEN	11	52	98
PROMINA	6	22	70
ROGOZNICA	12	40	116
RUŽIĆ	5	47	127
SKRADIN	17	92	224
ŠIBENIK	289	1.209	2.455
TISNO	13	59	103
TRIBUNJ	8	32	62
UNEŠIĆ	9	34	213
VODICE	54	182	327

17.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Šibensko-kninske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa (tablica 99.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 99.b.

Tablica 99.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Oštećenja lokomotornog sustava	4.158	46,0	860
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodne anomalije i rijetke bolesti	3.923	43,4	812
Višestruka oštećenja	3.898	43,1	807
Mentalna oštećenja	1.853	20,5	383
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.538	17,0	318
Oštećenja vida	448	5,0	93
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	406	4,5	84
Oštećenja sluha	330	3,6	68
Oštećenja perifernog živčanog sustava	320	3,5	66
Intelektualna oštećenja	290	3,2	60
Poremećaji iz spektra autizma	26	0,3	5

Tablica 99.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja lokomotornog sustava	37	891	3.230
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	97	935	2.891
Višestruka oštećenja	112	922	2.864
Mentalna oštećenja	45	679	1.129
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	124	456	958
Oštećenja vida	20	125	303
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	202	146	58
Oštećenja sluha	16	70	244
Oštećenja perifernog živčanog sustava	10	108	202
Intelektualna oštećenja	46	214	30
Poremećaji iz spektra autizma	16	9	1

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Šibensko-kninskoj županiji 0,3% od ukupnog broja žena s invaliditetom (8,5% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 260 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 2 braniteljice Domovinskog rata, dok 3 imaju 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 100. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 100. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	535
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	442
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	26
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	3
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	28
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	369
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	399
H90-H95	Drugi poremećaji uha	324
Q90	Down sindrom	25
G35	Multipla skleroza	82

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Šibensko-kninske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 101.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 101.a i 101.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 101.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	258	997	2.852	757	6	4.870
Psihičke bolesti	42	125	240	119	606	1.132
Tjelesno oštećenje	28	130	139	73	0	370
Oštećenje vida	41	44	46	58	113	302
Intelektualne teškoće	0	13	27	107	126	273
Poremećaj glasa, jezika i govora	1	2	4	3	240	250
Kronične bolesti kod djece	10	47	113	44	0	214
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	10	29	67	29	3	138
Oštećenje sluha	10	12	27	5	70	124
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	57
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	1	19	3	23

Tablica 101.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	30	1.287	3.553
Psihičke bolesti	17	510	605
Tjelesno oštećenje	15	119	236
Oštećenje vida	10	90	202
Intelektualne teškoće	42	202	29
Poremećaj glasa, jezika i govora	126	117	7
Kronične bolesti kod djece	214	-	-
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	138	-	-
Oštećenje sluha	12	52	60
Višestruke teškoće	15	42	0
Poremećaji iz autističnog spektra	15	7	1

U tablici 102 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Šibensko-kninskoj županiji pri čemu su najčešće korištena pomagala za urogenitalni sustav, očna i tiftotehnička pomagala i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 102. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Pomagala za urogenitalni sustav	1.798
Očna i tiftotehnička pomagala	1.737
Pomagala kod šećerne bolesti	1.162
Pomagala za kretanje	848
Ortoze	715
Druga pomagala	684
Obloge za rane	354
Slušna i surdotehnička pomagala	261
Ortopedske cipele	189
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	57
Pomagala za disanje	44
Potrošni dijelovi za proteze za noge	29
Proteze za noge	27
Pomagala za govor	3
Proteze za ruke	3
Pomagala za dijalizu	3
Ukupno	7.914

18. Varaždinska županija**18.1. Opći sociodemografski podaci**

U Varaždinskoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., živi 13.108 žena s invaliditetom (4,4% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 16,3% ukupnog stanovništva ženskog spola Varaždinske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 6.713 (51%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 10% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Varaždinska županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju, dok je prevalencija u dječjoj dobi u prosjeku RH (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Varaždinske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 103 i 104.

Iz Varaždinske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 951 osobu ženskog spola. Višestruka oštećenja, oštećenja govorno-glasovne glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Varaždinskoj županiji živi 15 braniteljica s invaliditetom te 10 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 103. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Varaždinske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
VARAŽDIN	3.579	27,3	444
IVANEC	1.098	8,4	136
NOVI MAROF	897	6,8	111
LUDBREG	718	5,5	89
LEPOGLAVA	525	4,0	65
MARUŠEVEC	509	3,9	63
VARAŽDINSKE TOPLICE	507	3,9	63
TRNOVEC BARTOLOVEČKI	486	3,7	60
GORNJI KNEGINEC	419	3,2	52
SRAČINEC	379	2,9	47
PETRIJANEC	361	2,8	45
VIDOVEC	361	2,8	45
MARTIJANEC	353	2,7	44
CESTICA	309	2,4	38
BEDNJA	292	2,2	36
SVETI ĐURĐ	276	2,1	34
SVETI ILIJA	272	2,1	34
JALŽABET	259	2,0	32
VINICA	224	1,7	28
MALI BUKOVEC	172	1,3	21
LJUBEŠĆICA	162	1,2	20
BERETINEC	160	1,2	20
KLENOVNIK	155	1,2	19
BREZNICA	149	1,1	18
VISOKO	141	1,1	18
DONJA VOĆA	134	1,0	17
BREZNIČKI HUM	111	0,8	14
VELIKI BUKOVEC	100	0,8	12
Ukupno	13.108		

Tablica 104. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Varaždinske županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BEDNJA	21	96	175
BERETINEC	16	72	72
BREZNIČA	22	57	70
BREZNIČKI HUM	4	38	69
CESTICA	42	153	114
DONJA VOČA	15	47	72
GORNJI KNEGINEC	47	177	195
IVANEC	80	407	611
JALŽABET	20	113	126
KLENOVNIK	7	66	82
LEPOGLAVA	53	202	270
LUDBREG	79	279	360
LJUBEŠĆICA	18	62	82
MALI BUKOVEC	28	60	84
MARTIJANEC	28	142	183
MARUŠEVEC	39	196	274
NOVI MAROF	81	389	427
PETRIJANEC	71	167	123
SRAČINEC	35	163	181
SVETI ĐURĐ	31	91	154
SVETI ILIJA	26	116	130
TRNOVEC BARTOLOVEČKI	50	209	227
VARAŽDIN	336	1.261	1.982
VARAŽDINSKE TOPLICE	55	202	250
VELIKI BUKOVEC	10	40	50
VIDOVEC	42	150	169
VINICA	21	89	114
VISOKO	23	51	67

18.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Varaždinske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja te oštećenja lokomotornog sustava (tablica 105.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 105.b.

Tablica 105.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Višestruka oštećenja	5.341	40,7	663
Oštećenja lokomotornog sustava	5.091	38,8	632
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodne anomalije i rijetke bolesti	4.784	36,5	594
Mentalna oštećenja	2.557	19,5	317
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	2.522	19,2	313
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	821	6,3	102
Intelektualna oštećenja	798	6,1	99
Oštećenja perifernog živčanog sustava	676	5,2	84
Oštećenja sluha	478	3,6	59
Oštećenja vida	426	3,2	53
Poremećaji iz spektra autizma	50	0,4	6
Gluhoslijepeč	1	< 0,1	0

Tablica 105.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Višestruka oštećenja	356	2.145	2.840
Oštećenja lokomotornog sustava	94	1.706	3.291
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	153	1.905	2.726
Mentalna oštećenja	160	1.107	1.290
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	381	868	1.273
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	416	318	87
Intelektualna oštećenja	151	562	85
Oštećenja perifernog živčanog sustava	22	339	315
Oštećenja sluha	41	155	282
Oštećenja vida	49	158	219
Poremećaji iz spektra autizma	37	12	1
Gluhosljepoća	0	1	0

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Varaždinskoj županiji 0,5% od ukupnog broja žena s invaliditetom (11,5% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 608 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i 2 osobe koje imaju 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 106. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 106. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	784
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutli poremećaji	546
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	50
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	29
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	50
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	667
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	305
H90-H95	Drugi poremećaji uha	475
Q90	Down sindrom	49
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	145

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Varaždinske županije su kronične bolesti te tjelesno oštećenje (tablica 107.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 107.a i 107.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 107.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	672	1.070	1.465	1.104	6	4.317
Tjelesno oštećenje	372	551	477	328	1	1.729
Psihičke bolesti	123	194	257	144	992	1.710
Intelektualne teškoće	40	48	100	195	333	716
Poremećaj glasa, jezika i govora	18	13	9	13	502	555
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	516
Kronične bolesti kod djece	34	93	205	76	0	408
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	37	86	201	30	9	363
Oštećenje vida	76	50	41	56	105	328
Oštećenje sluha	43	54	89	18	92	296
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	18	21	3	42
Gluhosljepoća	-	-	0	1	0	1

Tablica 107.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	71	1.885	2.361
Tjelesno oštećenje	50	670	1.009
Psihičke bolesti	65	819	826
Intelektualne teškoće	116	516	84
Poremećaj glasa, jezika i govora	289	251	15
Višestruke teškoće	123	392	1
Kronične bolesti kod djece	408	-	-
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	363	-	-
Oštećenje vida	39	115	174
Oštećenje sluha	25	103	168
Poremećaji iz autističnog spektra	32	9	1
Gluhosljepoća	0	1	0

U tablici 108 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Varaždinskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 108. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	1.980
Pomagala za urogenitalni sustav	1.840
Pomagala kod šećerne bolesti	1.413
Pomagala za kretanje	1.052
Druga pomagala	925
Slušna i surdotehnička pomagala	462
Obloge za rane	457
Ortoze	390
Ortopedske cipele	232
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	117
Pomagala za disanje	96
Potrošni dijelovi za proteze za noge	21
Proteze za noge	21
Pomagala za govor	8
Pomagala za dijalizu	3
Proteze za ruke	2
Ortoproteze i elektronički uređaji	1
Ukupno	9.020

19. Virovitičko-podravška županija**19.1. Opći sociodemografski podaci**

U Virovitičko-podravskoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., žive 5.854 žene s invaliditetom (2% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 16,7% ukupnog stanovništva ženskog spola Virovitičko-podravške županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 2.907 (52%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 9% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Virovitičko-podravška županija iznad prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, za dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju, a ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Virovitičko-podravške županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 109 i 110.

Tablica 109. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Virovitičko-podravške županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
VIROVITICA	1.554	26,5	444
SLATINA	940	16,1	269
PITOMAČA	750	12,8	214
SUHOPOLJE	483	8,3	138
ORAHOVICA	325	5,6	93
ŠPIŠIĆ BUKOVICA	294	5,0	84
GRADINA	237	4,0	68
LUKAČ	218	3,7	62
SOPJE	184	3,1	53
ČAČINCI	178	3,0	51
VOĆIN	147	2,5	42
ZDENCI	135	2,3	39
ČAĐAVICA	125	2,1	36
MIKLEUŠ	111	1,9	32
NOVA BUKOVICA	92	1,6	26
CRNAC	81	1,4	23
Ukupno	5.854		

Tablica 110. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Virovitičko-podravške županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
CRNAC	10	30	41
ČAČINCI	13	70	95
ČAĐAVICA	12	46	67
GRADINA	23	108	106
LUKAČ	24	86	108
MIKLEUŠ	9	42	60
NOVA BUKOVICA	10	27	55
ORAHOVICA	21	124	180
PITOMAČA	75	317	358
SLATINA	81	378	481
SOPJE	21	60	103
SUHOPOLJE	43	208	232
ŠPIŠIĆ BUKOVICA	35	114	145
VIROVITICA	149	649	756
VOĆIN	17	76	54
ZDENCI	7	62	66

Iz Virovitičko-podravške županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 434 osobe ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Virovitičko-podravskoj županiji živi 20 braniteljica s invaliditetom te 10 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

19.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Virovitičko-podravške županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja te oštećenja drugih organa (tablica 111.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 111.b.

Tablica 111.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Višestruka oštećenja	2.872	49,1	821
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	2.595	44,3	742
Oštećenja lokomotornog sustava	2.371	40,5	678
Mentalna oštećenja	1.618	27,6	463
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.245	21,3	356
Intelektualna oštećenja	522	8,9	149
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	410	7,0	117
Oštećenja vida	332	5,7	95
Oštećenja sluha	204	3,5	58
Oštećenja perifernog živčanog sustava	193	3,3	55
Poremećaji iz spektra autizma	17	0,3	5
Gluhosljepoća	2	< 0,1	1

Tablica 111.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Višestruka oštećenja	192	1.065	1.615
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	80	941	1.574
Oštećenja lokomotornog sustava	45	822	1.504
Mentalna oštećenja	79	663	876
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	100	448	697
Intelektualna oštećenja	124	352	46
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	210	158	42
Oštećenja vida	22	118	192
Oštećenja sluha	12	45	147
Oštećenja perifernog živčanog sustava	1	109	83
Poremećaji iz spektra autizma	13	4	0
Gluhosljepoća	1	0	1

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Virovitičko-podravskoj županiji 0,2% od ukupnog broja žena s invaliditetom (10% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega su 244 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i 1 braniteljica Domovinskog rata.

U tablici 112. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 112. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	678
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	432
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	17
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	8
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	19
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	351
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	280
H90-H95	Drugi poremećaji uha	203
Q90	Down sindrom	18
G35	Multipla skleroza	63

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Virovitičko-podravske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 113.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 113.a i 113.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 113.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	328	880	1.066	511	4	2.789
Psihičke bolesti	42	257	259	130	533	1.221
Tjelesno oštećenje	238	413	279	213	0	1.143
Intelektualne teškoće	2	41	83	127	243	496
Poremećaj glasa, jezika i govora	6	5	2	1	235	249
Oštećenje vida	27	43	55	47	71	243
Kronične bolesti kod djece	18	60	95	36	0	209
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	201
Oštećenje sluha	21	35	17	10	47	130
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	11	15	53	9	2	90
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	3	9	2	14
Gluhosljepoća	-	-	0	1	0	1

Tablica 113.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	12	1.108	1.669
Psihičke bolesti	24	537	660
Tjelesno oštećenje	36	336	771
Intelektualne teškoće	111	340	45
Poremećaj glasa, jezika i govora	113	126	10
Oštećenje vida	11	85	147
Kronične bolesti kod djece	209	-	-
Višestruke teškoće	100	98	3
Oštećenje sluha	8	31	91
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	90	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	10	4	0
Gluhosljepoća	1	0	0

U tablici 114 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Virovitičko-podravskoj županiji pri čemu su najčešće korištena pomagala za urogenitalni sustav, očna i tiflotehnička pomagala i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 114. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Pomagala za urogenitalni sustav	1.011
Očna i tiflotehnička pomagala	955
Pomagala kod šećerne bolesti	659
Pomagala za kretanje	654
Druga pomagala	411
Ortoze	300
Ortopedske cipele	242
Obloge za rane	231
Slušna i surdotehnička pomagala	148
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	53
Pomagala za disanje	44
Proteze za noge	13
Potrošni dijelovi za proteze za noge	12
Pomagala za govor	4
Proteze za ruke	1
Ukupno	4.738

20. Vukovarsko-srijemska županija**20.1. Opći sociodemografski podaci**

U Vukovarsko-srijemskoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., živi 10.079 žena s invaliditetom (3,4% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 14,2% ukupnog stanovništva ženskog spola Vukovarsko-srijemske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 4.988 (49%), je u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 9% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Vukovarsko-srijemska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu te za ukupnu prevalenciju, a iznad prosjeka za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Vukovarsko-srijemske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 115 i 116.

Iz Vukovarsko-srijemske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 798 osoba ženskog spola. Višestruka oštećenja, oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Vukovarsko-srijemskoj županiji živi 174 braniteljica s invaliditetom te 95 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 115. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Vukovarsko-srijemske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
VINKOVCI	2.333	23,1	329
VUKOVAR	2.046	20,3	288
ŽUPANJA	582	5,8	82
IVANKOVO	376	3,7	53
NUŠTAR	361	3,6	51
ILOK	340	3,4	48
OTOK	290	2,9	41
TRPINJA	283	2,8	40
STARI JANKOVCI	251	2,5	35
DRENOVCI	247	2,5	35
BOROVO	231	2,3	33
NIJEMCI	219	2,2	31
CERNA	199	2,0	28
ANDRIJAŠEVCI	191	1,9	27
BOŠNJACI	183	1,8	26
GUNJA	167	1,7	24
MARKUŠICA	167	1,7	24
VRBANJA	165	1,6	23
PRIVLAKA	158	1,6	22
BABINA GREDA	144	1,4	20
STARI MIKANOVCI	140	1,4	20
TOVARNIK	133	1,3	19
JARMINA	129	1,3	18
GRADIŠTE	118	1,2	17
BOGDANOVCI	110	1,1	16
ŠTITAR	100	1,0	14
TOMPOJEVCI	99	1,0	14
VOĐINCI	99	1,0	14
TORDINCI	94	0,9	13
LOVAS	77	0,8	11
NEGOSLAVCI	47	0,5	7
Ukupno	10.079		

Tablica 116. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Vukovarsko-srijemske županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
ANDRIJAŠEVCI	19	75	97
BABINA GREDA	26	70	48
BOGDANOVCI	8	46	56
BOROVO	10	75	146
BOŠNJACI	15	93	75
CERNA	24	93	82
DRENOVCI	14	128	105
GRADIŠTE	10	52	56
GUNJA	10	95	62
ILOK	28	142	170
IVANKOVO	38	170	168
JARMINA	12	53	64
LOVAS	7	41	29
MARKUŠICA	12	53	102
NEGOSLAVCI	3	24	20
NIJEMCI	21	95	103
NUŠTAR	50	152	159
OTOK	24	132	134
PRIVLAKA	11	63	84
STARI JANKOVCI	24	95	132
STARI MIKANOVCI	17	71	52
ŠTITAR	15	45	40
TOMPOJEVCI	3	41	55
TORDINCI	11	50	33
TOVARNIK	8	72	53
TRPINJA	18	105	160
VINKOVCI	212	943	1.178
VOĐINCI	13	50	36
VRBANJA	16	67	82
VUKOVAR	159	745	1.142
ŽUPANJA	55	262	265

20.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Vukovarsko-srijemske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su višestruka oštećenja te oštećenja drugih organa (tablica 117.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 117.b.

Tablica 117.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Višestruka oštećenja	3.867	38,4	545
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosopatije, prirodne anomalije i rijetke bolesti	3.827	38,0	539
Oštećenja lokomotornog sustava	3.276	32,5	462
Mentalna oštećenja	2.436	24,2	343
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.570	15,6	221
Intelektualna oštećenja	757	7,5	107
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	683	6,8	96
Oštećenja vida	478	4,7	67
Oštećenja sluha	358	3,6	50
Oštećenja perifernog živčanog sustava	280	2,8	39
Poremećaji iz spektra autizma	50	0,5	7
Gluhosljepoća	5	< 0,1	1

Tablica 117.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Višestruka oštećenja	350	1.573	1.944
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	126	1.585	2.116
Oštećenja lokomotornog sustava	46	1.107	2.123
Mentalna oštećenja	65	1.117	1.254
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	204	664	702
Intelektualna oštećenja	191	505	61
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	239	377	67
Oštećenja vida	27	152	299
Oštećenja sluha	28	127	203
Oštećenja perifernog živčanog sustava	11	143	126
Poremećaji iz spektra autizma	36	13	1
Gluhosljepoća	1	2	2

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Vukovarsko-srijemskoj županiji 0,4% od ukupnog broja žena s invaliditetom (10,5% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 371 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 8 braniteljica Domovinskog rata, dok 2 imaju 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 118. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 118. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	587
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	560
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	50
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	19
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	45
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	482
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	366
H90-H95	Drugi poremećaji uha	350
Q90	Down sindrom	45
G35	Multipla skleroza	100

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Vukovarsko-srijemske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 119.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 119.a i 119.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 119.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	1.229	1.258	1.060	733	3	4.283
Psihičke bolesti	302	344	351	114	893	2.004
Tjelesno oštećenje	424	568	337	298	2	1.629
Intelektualne teškoće	42	83	123	237	243	728
Poremećaj glasa, jezika i govora	30	44	14	41	381	510
Oštećenje vida	90	76	65	101	96	428
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	419
Kronične bolesti kod djece	28	92	152	73	0	345
Oštećenje sluha	80	57	35	11	76	259
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	12	34	56	28	6	136
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	5	32	6	43
Gluhosljepoća	-	-	0	4	0	4

Tablica 119.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	30	1.872	2.381
Psihičke bolesti	25	926	1.053
Tjelesno oštećenje	67	478	1.084
Intelektualne teškoće	178	491	59
Poremećaj glasa, jezika i govora	140	333	37
Oštećenje vida	24	134	270
Višestruke teškoće	222	197	0
Kronične bolesti kod djece	345	-	-
Oštećenje sluha	23	105	131
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	136	-	-
Poremećaji iz autističnog spektra	34	8	1
Gluhosljepoća	1	2	1

U tablici 120 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Vukovarsko-srijemskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 120. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	1.635
Pomagala za urogenitalni sustav	1.233
Pomagala kod šećerne bolesti	1.157
Pomagala za kretanje	874
Druga pomagala	694
Ortoze	474
Slušna i surdotehnička pomagala	307
Obloge za rane	248
Ortopedske cipele	220
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	91
Pomagala za disanje	49
Proteze za noge	25
Potrošni dijelovi za proteze za noge	24
Pomagala za govor	5
Proteze za ruke	4
Pomagala za dijalizu	1
Ortoproteze i elektronički uređaji	1
Ukupno	7.042

21. Zadarska županija

21.1. Opći sociodemografski podaci

U Zadarskoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., žive 8.843 žene s invaliditetom (3% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 10,7% ukupnog stanovništva ženskog spola Zadarske županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 4.682 (53%), su u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 11% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zadarska županija ispod prosjeka RH za prevalenciju u dječjoj dobi, za radno-aktivnu dobnu skupinu, za dobnu skupinu 65+ te za ukupnu prevalenciju (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Zadarske županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 121 i 122.

Tablica 121. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Zadarske županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
ZADAR	3.805	43,0	459
BENKOVAC	602	6,8	73
OBROVAC	315	3,6	38
BIOGRAD NA MORU	288	3,3	35
SVETI FILIP I JAKOV	253	2,9	30
GRAČAC	245	2,8	30
POLIČNIK	241	2,7	29
SUKOŠAN	227	2,6	27
POSEDARJE	205	2,3	25
VIR	200	2,3	24
PAG	185	2,1	22
PAKOŠTANE	183	2,1	22
BIBINJE	180	2,0	22
PREKO	180	2,0	22
NIN	156	1,8	19
PAŠMAN	135	1,5	16
RAŽANAC	135	1,5	16
ZEMUNIK DONJI	133	1,5	16
STANKOVCI	113	1,3	14
STARIGRAD	107	1,2	13
VRSI	106	1,2	13
NOVIGRAD	103	1,2	12
SALI	98	1,1	12
ŠKABRNJA	89	1,0	11
PRIVLAKA	81	0,9	10
GALOVAC	72	0,8	9
POLAČA	72	0,8	9
KALI	68	0,8	8
JASENICE	65	0,7	8
KOLAN	50	0,6	6
POVLJANA	44	0,5	5
KUKLJICA	43	0,5	5
LIŠANE OSTROVIČKE	41	0,5	5
TKON	22	0,2	3
nepoznato	1	< 0,1	0
Ukupno	8.843		

Tablica 122. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Zadarske županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BENKOVAC	67	228	307
BIBINJE	26	68	86
BIOGRAD NA MORU	35	100	153
GALOVAC	7	19	46
GRAČAC	7	73	165
JASENICE	5	19	41
KALI	4	13	51
KOLAN	3	18	29
KUKLJICA	2	8	33
LIŠANE OSTROVIČKE	1	13	27
NIN	20	61	75
NOVIGRAD	13	46	44
OBROVAC	15	108	192
PAG	13	58	114
PAKOŠTANE	17	70	96
PAŠMAN	5	48	82
POLAČA	9	19	44
POLIČNIK	33	109	99
POSEDARJE	29	80	96
POVLJANA	3	11	30
PREKO	18	53	109
PRIVLAKA	5	23	53
RAŽANAC	11	50	74
SALI	4	39	55
STANKOVCI	16	33	64
STARIGRAD	14	28	65
SUKOŠAN	23	95	109
SVETI FILIP I JAKOV	24	91	138
ŠKABRNJA	15	29	45
TKON	5	4	13
VIR	11	57	132
VRSI	19	29	58
ZADAR	466	1.454	1.885
ZEMUNIK DONJI	15	47	71

Iz Zadarske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 692 osobe ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te intelektualna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Zadarskoj županiji živi 67 braniteljica s invaliditetom te 59 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

21.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Zadarske županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te višestruka oštećenja (tablica 123.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 123.b.

Tablica 123.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	2.942	33,3	355
Višestruka oštećenja	2.637	29,8	318
Oštećenja lokomotornog sustava	2.511	28,4	303
Mentalna oštećenja	1.751	19,8	211
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	1.313	14,8	158
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	750	8,5	90
Intelektualna oštećenja	371	4,2	45
Oštećenja vida	325	3,7	39
Oštećenja perifernog živčanog sustava	293	3,3	35
Oštećenja sluha	196	2,2	24
Poremećaji iz spektra autizma	51	0,6	6
Gluhosljepoća	1	< 0,1	0

Tablica 123.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	92	1.079	1.771
Višestruka oštećenja	167	914	1.556
Oštećenja lokomotornog sustava	31	769	1.711
Mentalna oštećenja	56	754	941
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	102	504	707
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	488	235	27
Intelektualna oštećenja	115	218	38
Oštećenja vida	15	93	217
Oštećenja perifernog živčanog sustava	11	126	156
Oštećenja sluha	22	75	99
Poremećaji iz spektra autizma	36	14	1
Gluhosljepoća	0	1	0

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju ishemijskim bolestima srca (I20-I25) te skupini ostalih oblika srčanih bolesti (I30-I52), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54).

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zadarskoj županiji 0,4% od ukupnog broja žena s invaliditetom (14,7% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 521 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 3 braniteljice Domovinskog rata, dok ih 7 ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 124. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 124. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	379
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	492
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	51
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	9
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	42
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	377
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	182
H90-H95	Drugi poremećaji uha	191
Q90	Down sindrom	51
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
G35	Multipla skleroza	131

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Zadarske županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 125.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 125.a i 125.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 125.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	231	582	851	687	12	2.363
Psihičke bolesti	19	117	214	117	875	1.342
Tjelesno oštećenje	367	307	253	188	3	1.118
Poremećaj glasa, jezika i govora	1	9	6	16	589	621
Intelektualne teškoće	1	5	79	133	126	344
Oštećenje vida	56	47	39	70	96	308
Kronične bolesti kod djece	10	54	84	62	0	210
Oštećenje sluha	11	21	36	22	58	148
Razvojne teškoće koje nisu definirane	13	36	61	15	15	140
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	75
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	5	34	4	43

Tablica 125.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	38	1.003	1.322
Psihičke bolesti	29	550	763
Tjelesno oštećenje	58	536	524
Poremećaj glasa, jezika i govora	391	216	14
Intelektualne teškoće	99	207	38
Oštećenje vida	14	83	211
Kronične bolesti kod djece	210	-	-
Oštećenje sluha	17	64	67
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	140	-	-
Višestruke teškoće	29	46	0
Poremećaji iz autističnog spektra	34	9	0

U tablici 126 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Zadarskoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiflotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 126. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiflotehnička pomagala	1.549
Pomagala za urogenitalni sustav	1.320
Pomagala kod šećerne bolesti	925
Pomagala za kretanje	778
Druga pomagala	709
Ortoze	430
Obloge za rane	383
Slušna i surdotehnička pomagala	213
Ortopedske cipele	195
Pomagala za disanje	90
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	86
Proteze za noge	27
Potrošni dijelovi za proteze za noge	26
Pomagala za dijalizu	6
Pomagala za govor	2
Ortoproteze i elektronički uređaji	1
Ukupno	6.740

22. Zagrebačka županija

22.1. Opći sociodemografski podaci

U Zagrebačkoj županiji, stanje na dan 19.11.2024., živi 20.888 žena s invaliditetom (7,1% od ukupnog broja žena s invaliditetom) (tablica 1) te na taj način žene s invaliditetom čine 13,4% ukupnog stanovništva ženskog spola Zagrebačke županije (tablica 2). Najveći broj žena s invaliditetom, njih 9.732 (47%), su u dobnoj skupini 65+ godina (tablica 1). Iz tablice 1 moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u udjelu od 13% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ako se razmotri koliki je udio žena s invaliditetom u ukupnom stanovništvu ženskog spola županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zagrebačka županija ispod prosjeka RH za radno-aktivnu dobnu skupinu, dobnu skupinu 65+ i za ukupnu prevalenciju te da ima iznad prosjeka prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Zagrebačke županije te razrada prema dobnim skupinama nalaze se u tablicama 127 i 128.

Tablica 127. Prikaz udjela žena s invaliditetom u ukupnom ženskom stanovništvu gradova Zagrebačke županije – prevalencija invaliditeta na 10.000 žena

Grad	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji	Prevalencija / 10.000 žena u županiji
VELIKA GORICA	4.319	20,7	277
SAMOBOR	2.250	10,8	144
ZAPREŠIĆ	1.902	9,1	122
JASTREBARSKO	1.139	5,5	73
DUGO SELO	1.119	5,4	72
SVETI IVAN ZELINA	1.096	5,2	70
SVETA NEDELJA	1.092	5,2	70
VRBOVEC	961	4,6	62
IVANIĆ-GRAD	945	4,5	61
BRDOVEC	731	3,5	47
KRIŽ	515	2,5	33
RUGVICA	492	2,4	32
BISTRA	440	2,1	28
BRCKOVLJANI	415	2,0	27
KLOŠTAR IVANIĆ	390	1,9	25
DUBRAVA	320	1,5	21
KLINČA SELA	303	1,5	19
JAKOVLJE	300	1,4	19
PISAROVINA	256	1,2	16
GRADEC	244	1,2	16
STUPNIK	234	1,1	15
PUŠĆA	169	0,8	11
MARIJA GORICA	155	0,7	10
KRAŠIĆ	153	0,7	10
ORLE	140	0,7	9
POKUPSKO	111	0,5	7
RAKOVEC	101	0,5	6
PRESEKA	99	0,5	6
KRAVARSKO	97	0,5	6
FARKAŠEVAC	96	0,5	6
LUKA	88	0,4	6
BEDENICA	86	0,4	6
DUBRAVICA	81	0,4	5
ŽUMBERAK	49	0,2	3
Ukupno	20.888		

Tablica 128. Prikaz broja žena s invaliditetom prema dobnim skupinama i gradovima Zagrebačke županije

Grad	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
BEDENICA	13	35	38
BISTRA	54	201	185
BRCKOVLJANI	52	187	176
BRDOVEC	109	314	308
DUBRAVA	30	145	145
DUBRAVICA	5	39	37
DUGO SELO	179	490	450
FARKAŠEVAC	11	49	36
GRADEC	30	100	114
IVANIĆ-GRAD	128	380	437
JAKOVLJE	30	124	146
JASTREBARSKO	129	450	560
KLINČA SELA	44	106	153
KLOŠTAR IVANIĆ	55	170	165
KRAŠIĆ	19	58	76
KRAVARSKO	10	46	41
KRIŽ	60	167	288
LUKA	6	41	41
MARIJA GORICA	18	72	65
ORLE	24	64	52
PISAROVINA	29	96	131
POKUPSKO	15	48	48
PRESEKA	13	44	42
PUŠĆA	27	68	74
RAKOVEC	11	46	44
RUGVICA	66	213	213
SAMOBOR	368	886	996
STUPNIK	32	96	106
SVETA NEDELJA	148	418	526
SVETI IVAN ZELINA	96	431	569
VELIKA GORICA	618	1.675	2.026
VRBOVEC	126	389	446
ZAPREŠIĆ	251	678	973
ŽUMBERAK	3	21	25

Iz Zagrebačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1.933 osobe ženskog spola. Oštećenja govorno-glasovne komunikacije i specifične teškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna oštećenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja. U Zagrebačkoj županiji živi 36 braniteljica s invaliditetom te 18 osoba ženskog spola koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

22.2. Vrste oštećenja, oštećenja funkcionalnih sposobnosti i vrste pomagala

Najčešće vrste oštećenja kod žena s invaliditetom s područja Zagrebačke županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom (NN 63/22), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa (tablica 129.a). Vrste oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola razvrstane prema dobnim skupinama nalaze se u tablici 129.b.

Tablica 129.a. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola

Vrste oštećenja	Broj žena	% od ukupnog broja žena s invaliditetom	Prevalencija / 10.000 žena
Oštećenja lokomotornog sustava	6.526	31,2	419
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	6.279	30,1	403
Višestruka oštećenja	6.217	29,8	399
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	4.373	20,9	281
Mentalna oštećenja	3.774	18,1	242
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.969	9,4	126
Intelektualna oštećenja	1.009	4,8	65
Oštećenja vida	616	2,9	40
Oštećenja perifernog živčanog sustava	464	2,2	30
Oštećenja sluha	453	2,2	29
Poremećaji iz spektra autizma	106	0,5	7
Gluhosljepoća	8	< 0,1	1

Tablica 129.b. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe ženskog spola prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Oštećenja lokomotornog sustava	127	2.394	4.005
Oštećenja drugih organa i organskih sustava, kromosomopatije, prirodene anomalije i rijetke bolesti	241	2.645	3.393
Višestruka oštećenja	582	2.393	3.242
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	711	1.330	2.332
Mentalna oštećenja	311	1.716	1.747
Oštećenja govorno-glasovne komunikacije	1.042	856	71
Intelektualna oštećenja	232	725	52
Oštećenja vida	43	268	305
Oštećenja perifernog živčanog sustava	21	245	198
Oštećenja sluha	38	202	213
Poremećaji iz spektra autizma	56	36	14
Gluhosljepoća	0	5	3

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju pripadaju zloćudnoj novotvorini dojke (C50) i ishemijskim bolestima srca (I20-I25)

Broj osoba sa 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zagrebačkoj županiji 0,6% od ukupnog broja žena s invaliditetom (9% od ukupnog broja žena s invaliditetom u županiji), vještačeno kao osobe ženskog spola sa 100% oštećenjem od čega je 951 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i 1 osoba koja ima 100% oštećenje kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu.

U tablici 130. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 130. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu ženskog spola

MKB-šifra	Opis dijagnoze	Broj žena
F00-F09	Organski i simptomatski duševni poremećaji	890
F20-F29	Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	765
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	106
G10-G13	Sistemne atrofije koje zahvaćaju središnji živčani sustav	40
G70-G73	Bolesti mioneuralne veze i mišića	44
G80-G83	Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	733
H53-H54	Vidni poremećaji i sljepoća	427
H90-H95	Drugi poremećaji uha	441
Q90	Down sindrom	62
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	1
G35	Multipla skleroza	259

Najčešća oštećenja funkcionalnih sposobnosti kod žena s invaliditetom s područja Zagrebačke županije su kronične bolesti te psihičke bolesti (tablica 131.a). Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti s pripadajućim razradama prema razinama oštećenja i dobnim skupinama nalaze se u tablicama 131.a i 131.b. Ovdje je važno istaknuti da se oštećenja funkcionalnih sposobnosti procjenjuju od 01.01.2015. godine od uspostave jedinstvenog tijela vještačenja.

Tablica 131.a. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema razinama oštećenja

Vrste oštećenja	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	Nedefinirano	Ukupno
Kronične bolesti	816	1.838	2.230	1.290	27	6.201
Psihičke bolesti	190	367	353	205	1.923	3.038
Poremećaj glasa, jezika i govora	40	107	65	16	1.418	1.646
Tjelesno oštećenje	317	497	367	312	2	1.495
Intelektualne teškoće	48	63	86	249	468	914
Kronične bolesti kod djece	66	324	220	114	1	725
Višestruke teškoće	-	-	-	-	-	603
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	119	245	169	43	27	603
Oštećenje vida	115	62	65	99	179	520
Oštećenje sluha	54	53	101	26	113	347
Poremećaji iz autističnog spektra	-	-	13	34	41	88
Gluhosljepoća	-	-	0	6	1	7

Tablica 131.b. Prikaz prema oštećenjima funkcionalnih sposobnosti – razrada prema dobnim skupinama

Vrste oštećenja	Dobne skupine		
	0-19	20-64	65+
Kronične bolesti	90	2.882	3.229
Psihičke bolesti	136	1.406	1.496
Poremećaj glasa, jezika i govora	875	750	21
Tjelesno oštećenje	64	570	861
Intelektualne teškoće	188	676	50
Kronične bolesti kod djece	725	-	-
Višestruke teškoće	330	268	5
Razvojne teškoće koje nisu definirane Listom oštećenja	603	-	-
Oštećenje vida	30	214	276
Oštećenje sluha	29	166	152
Poremećaji iz autističnog spektra	44	30	14
Gluhosljepoća	0	5	2

U tablici 132 prikazani su podaci o korištenju pomagala kod žena s invaliditetom u Zagrebačkoj županiji pri čemu su najčešće korištena očna i tiftotehnička pomagala, pomagala za urogenitalni sustav i pomagala kod šećerne bolesti.

Tablica 132. Prikaz raspodjele vrste pomagala koje koriste žene s invaliditetom

Vrste pomagala koje koriste osobe s invaliditetom	Ukupno
Očna i tiftotehnička pomagala	4.016
Pomagala za urogenitalni sustav	2.230
Pomagala kod šećerne bolesti	2.093
Pomagala za kretanje	1.609
Druga pomagala	1.428
Ortoze	874
Ortopedske cipele	574
Slušna i surdotehnička pomagala	559
Obloge za rane	557
Pomagala za disanje	294
Pomagala za probavni sustav, pomagala za stome	221
Potrošni dijelovi za proteze za noge	55
Proteze za noge	51
Pomagala za govor	11
Pomagala za dijalizu	7
Proteze za ruke	4
Ortoproteze i elektronički uređaji	1
Ukupno	14.584